

6

SEPTEMBER 1967

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

VSEBINA

Mednarodna razstava – veliki pregled svetovnih lovskih dosežkov – Pero Trutin	162
Pravila Lovske zveze Slovenije	164
September – Slavko Kovač	167
Spet ključ jereb – France Cvenkel	168
Čarobno je, kadar se oglašja jelen – Konrad Bezjak	169
Previdnost pa tako – Robert Lampreht	171
O naših gamsih – Mirko Košir	173
Ornithomia pri naših divjih pticah – Dr. Janez Brglez	175
Lovstvo na Škofjeloškem od srednjega veka do danes – Prof. dr. Jože Rant	176
Prvo balkansko prvenstvo v streljanju na umetne golobe – Jože Zadnikar	178
Iz lovskega oprtnika	180
Vloga kovinskega plašča pri lovski krogli – Ing. Mirko Šušteršič	180
Mladi pišejo	185
Literatura	185
Iz lovske organizacije	185
Jubilanti	187
Umrli	188
Lovska kinologija	188
Šaljive	192

«LOVCA» Izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Izdajateljski svet sestavljajo: Rastko Bradačja, predsednik, Franc Cvenkel, odgovorni urednik, Rado Čenčič, Janez Čop, Vladimir Pleničar, Ing. Mirko Šušteršič, dr. Stane Valentinčič. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu Lovca, Ljubljana, Zupančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za «Lovca», je po članu 23,30 N din. Za člane družin, ki niso vključene v področne zveze in za člane družin, katerih področna zveza ni član LZS, je letna naročnina 30 N din; za inozemstvo 40 N din; posamezna številka 2,50 N din. – Mali oglasi in objave: do 15 besed 3 N din, od 15 do 25 besed 4 N din, od 25 do 35 besed 5 N din. Hkrati z naročilom jih je treba tudi plačati. Žiro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. – Tiskala in kličje izdelala Tiskarna «Jože Moškrič» v Ljubljani.

OPOZORILO SODELAVCEM

Zaradi izplačila honorarja za članek, dopis, sliko nam že s poslanim prispevkom v spremnem dopisu, ali pa takoj po objavi, sporočite številko vašega žiro računa, ali pošljite izjavo, da tega niste dolžni imeti.

Skladno z odredbo o žiro računih (Uradni list SFRJ, št. 1 od 6. I. 1965) mora imeti izjava naslednje besedilo: «Od prvega januarja tega leta pa do danes nisem imel skupaj s tem prejemkom za (navesti prispevek) toliko dohodkov, da bi presegli 1000 N din in bi bil zaradi njih moral odpreti žiro račun, ter ga zato nisem dolžan odpreti.»

Uredništvo

Lovske družine! – Vsak pridobljeni reklamni oglas za «Lovca» je tudi dohodek v vašo blagajno! – Ponovno preberite objavo v našem glasilu št. 1/67, stran 22!

MALI OGLASI

Prodajam psico, kratkodlako istrijanko, staro tri leta, z rodovnikom. Ocena prav dobro. Cvetko Kogovšek, Rovte 101.

Prodajam novo brezpetelinko »Beretto« 12 × 12 in psico, kratkodlako istrijanko, staro 4 leta. Gvido Kozlovič, Koper, Kosovelov trg 4.

Ugodno prodajam nemškega kratkodlakega ptičarja, starega 3 leta. Anton Filipčič, Kostanjevica na Krki.

Prodajam dvajset tednov stare nemške kdl. ptičarje. Alojz Gaber, Serdica 5, p. Rogaševci.

Prodajam in izdelujem metalce za umetne golobe. Karel Dornik, Ločica 1a, p. Polzela.

Kupim mavzerico, plačam do 70 000 S din. Štefan Ipavec, Taborška jama, p. Grosuplje.

Prodajam trocevko, znamke »Merkel-Shull« 16 × 16 – 6,5 × 58 R z daljnogledom 4 ×. Cena ugodna. Alojz Zgonc, Studenec 43, p. Ljubljana-Polje.

Prodajam brak-jazbečarko, 3 leta staro z dobro oceno, odlično za gonjo in jamarjenje. Avgust Ošlok, Turiška vas 19, p. Slovenj Gradec.

Prodajam naboje 8 × 57 IR, znamke RWS. Janez Udovič, Ljubljana, Krimska 16.

Prodajam kratkodlakega istrskega goniča, starega 10 mesecev, zelo poslušnega in dobrega nošu. Cena po dogovoru. Avgust Lavrenčič, Vipava 170.

Prodajam novo boroveljsko trocevko 16 × 16/70-7 × 57 R. Jože Rojnik, Podvrh 16, Braslovče.

Prodajam novo bokarico 16 × 16-16/70-7 × 65 R z daljnogledom. Zoran Rautner, Kranj, Valjavčeva 26.

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

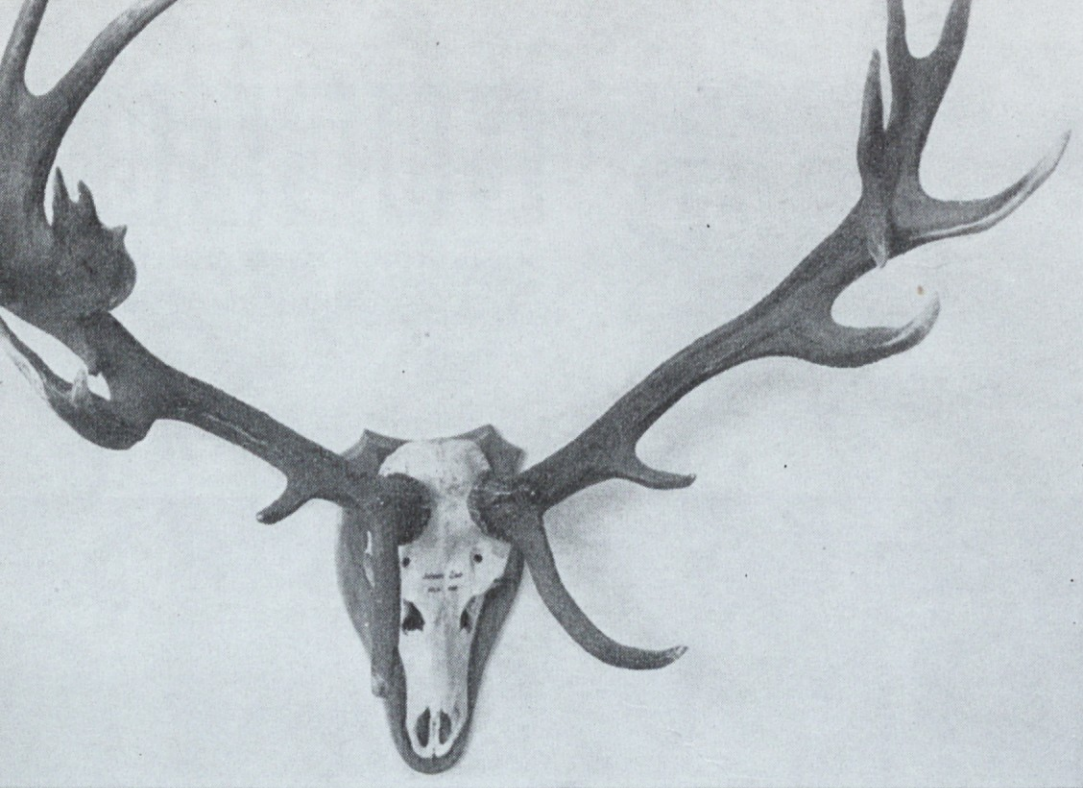
L. LETNIK

ŠT. 6

SEPTEMBER - KIMAVEC 1967

Foto
R. Cenčič

*Prvak
Slovenije,
uplenjen
v gojitvenem
lovišču
Rog-Kočevje
l. 1961,
224,09 točke*

Mednarodna razstava – veliki pregled svetovnih lovskih dosežkov

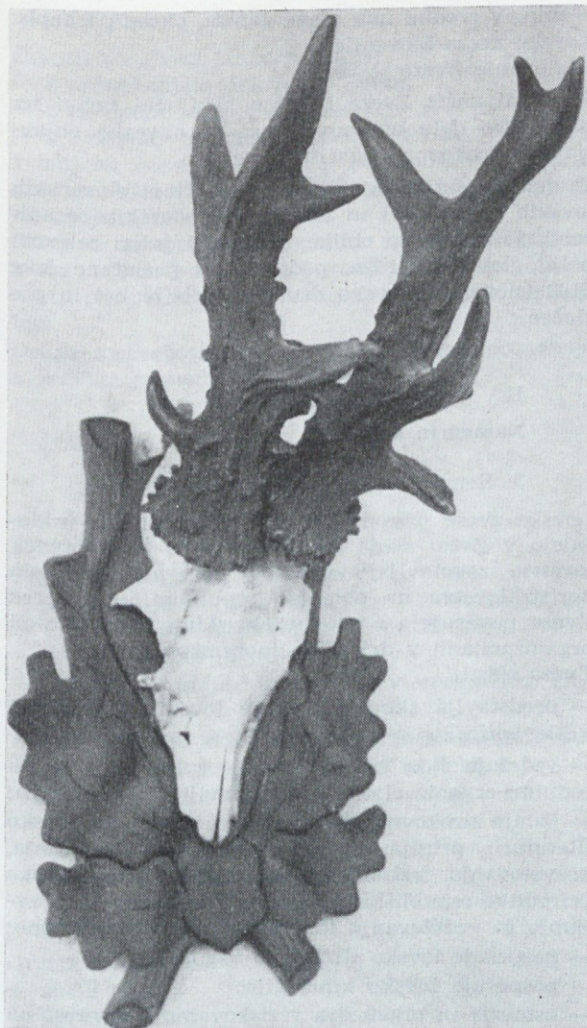
Do mednarodne lovske razstave in sejma lova in ribolova je le še kratek čas. Ta znamenita mednarodna razstava, ki je izreden in svojevrsten dogodek, bo odprta 22. sept. v Novem Sadu in bo trajala do 5. oktobra t. l. Poleg njenih glavnih aspektov bodo tudi vzporedne manifestacije, ki po svetu navadno spremljajo take dogodke. Pokrovitelj te specifične in atraktivne mednarodne razstave in vseh njenih spremljajočih manifestacij je predsednik republike, tovariš Tito. Mednarodni lovski svet, ki bo v času razstave imel v Novem Sadu sejo svojega direktivnega komiteja, vsestransko podpira to mednarodno prireditve.

Vsekakor je najvažnejši del te prireditve mednarodna razstava lovskih trofej XX. stoletja. Čez 20 držav je prijavilo udeležbo na tej razstavi. Obiskovalcem iz vseh krajev sveta se ponuja priložnost, da se seznani z najkvalitetnejšimi trofeji jelenov, losov, srnjakov, muflonov, damjakov, gamsov, kozorogov, gazel, divjih merjascev, slonov itd. Zlasti pričakujemo, da bodo najkvalitetnejše trofeje razstavljene v paviljonih Sovjetske zveze, Bolgarije, Romunije, Čehoslo-

vaške, Madžarske, Poljske in Jugoslavije. Razen teh bodo prav dobre kvalitete trofej tudi iz drugih dežel: Francije, Nemčije, Italije, Švice, Avstrije, Irana, Argentine, Urugvaja, Mehike, Kanade, Indije, Afganistana, Španije idr.

Drugi, prav tako zelo atraktiven aspekt te prireditve bo prikaz lovskih in ribiških turističnih možnosti v posameznih deželah. V tem oddelku so Bolgarija, Jugoslavija, Zvezna republika Nemčija, Indija, Finska, Italija, Madžarska, Romunija, Čehoslovaška, Španija, Mehika in druge zavzele večji prostor ter bodo pokazale svoja lovna in ribolovna bogastva. Tudi naše lovske organizacije bodo na tem prostoru, okoli 3500 m², bogato zastopane.

Na komercialnem prostoru sejma bodo mnoge tovarne in drugi izdelovalci orožja, municije, kamping opreme in druge lovske, ribiške in turistične opreme pokazali svoje izdelke in sklepali poslovne pogodbe z zainteresiranimi kupci. Udeležbo v tem oddelku so sklenile znane hiše »Winschester«, Fabrique Nationale d'arms de guerre, Steyer-Daimler-Puch, Hans Fanzoj, Borovlje, italijanski tovarni Luigi Franchi in Pietro Beretta, zahodnonemška tovarna »Mauser«, jugoslovanska tovarna »Crvena zastava«, čehoslovaške, sovjetske in madžarske tovarne orožja, ter francoska hiša Impeco (ribiške potrebščine), norveška hiša Mustad (ribiški material), nemška hiša DAM (ribiški material), nemška hiša Salzmann (ribiški material) itd. Lovci in ribiči se bodo mogli seznani z najnovejšim lovskim in ribiškim materialom, orožjem in municijo ter ga bodo lahko tudi nabavili. Trgovske hiše, grosisti

Prvak Slovenije iz Polzele-Celje, uplenjen l. 1962, 170,92 točke

in maloprodaja pa bodo imeli priložnost, da sklenejo poslovne aranžmaje.

Udeležbo v oddelku »Turizem — potni list miru«, ki ga je priporočil Union Internationale des organismes officiels de tourisme iz Ženeve, in z ozirom na to, da je ta mednarodna lovska razstava vključena v program proslave mednarodnega turističnega leta, je do sedaj prijavilo 15 držav. V tem oddelku dobi vsaka udeležena dežela v znak solidarnosti z mednarodnim turističnim letom za svoje eksponate svojo stojnico za simbolično ceno 500 ameriških dolarjev. Pričakujemo, da bo v tem oddelku sodelovalo najmanj 30 držav od 117 povabljenih.

Sedemnajst držav je do sedaj prijavilo udeležbo na mednarodnem festivalu kratkometražnih filmov »Lov in ribolov«. Združene države Amerike bodo sodelovale samo v tem oddelku (do sedaj se niso prijavile za nobeno drugo manifestacijo). Enajst držav je do sedaj prijavilo že tudi svoj nastop na mednarodni razstavi psov vseh pasem.

Na tej razstavi si bodo zainteresirani mogli nabaviti potrebne pse in se seznaniti z najsodobnejšimi dosežki svetovne kinologije.

Deset držav je do sedaj prijavilo svoj nastop na svetovnem prvenstvu v streljanju z lokom, 11 držav pa za mednarodno tekmovanje v streljanju na umetne golobe.

V streljanju na umetne golobe je organizator določil kot prvo nagrado posamezniku 400 000 S din, kot drugo 200 000 in kot tretjo 100 000 S din.

Ta velika mednarodna razstava bo imela po cenitvah strokovnjakov najmanj 200 000 obiskovalcev iz inozemstva in čez milijon iz Jugoslavije. Lovcem, ribičem, biologom, prijateljem narave, poslovnim ljudem in drugim interesentom se tako ponuja priložnost, da spoznajo svetovne lovske in ribiške uspehe, da si izmenjajo izkušnje pri gojitvi divjadi in rib ter se po želji lahko udeležijo lovov in ribarjenja v raznih predelih Jugoslavije ter v ožjih predelih Avtonomne pokrajine Vojvodine.

Organizator je tudi poskrbel, da z bogatim programom ekskurzij, kulturno zabavnih prireditev in drugih manifestacij olepša bivanje vsem obiskovalcem.

Vsem gostom kličemo našo iskreno dobrodošlico, z željo, da jim ta naša skupna lovska slovesnost kot velik in svojevrstno zanimiv dogodek ostane v lepem spominu!

Pero Trutin

Prvak Jugoslavije iz Črne-Maribor, uplenjen l. 1950, 121,50 točke

Foto I. Napotnik

Na podlagi temeljnega zakona o društvih in zakona SRS o društvih so delegati lovskih zvez: Bela krajina, Celje, Gorenjska, Gorica, Idrija, Kočevje, Koper, Krško, Ljutomer, Maribor, Notranjska, Novo mesto, Postojna, Ptuj in Zveze lovskih družin Ljubljana na ustanovnem občnem zboru 17. junija 1967

sprejeli

Pravila Lovske zveze Slovenije

I.

Splošne določbe

1. člen

Lovska zveza Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zveza) je zveza lovskih zvez Bele krajine, Celja, Gorenjske, Gorice, Idrije, Kočevja, Kopra, Krškega, Ljutomera, Maribora, Notranjske, Novega mesta, Postojne, Ptuja, Zasavja in Zveze lovskih družin Ljubljana (v nadaljnjem besedilu zveze), ki so Zvezo ustanovile in se v njo včlanile, da bi uspešneje uresničevale skupne cilje.

2. člen

Sedež Zveze je v Ljubljani. Zveza deluje na območju SR Slovenije. Zveza je pravna oseba. Zveza ima svojo štampiljko, ki je okrogla s premerom

30 mm. V sredini ima glavo gamsa, okrog pa napis: Lovska zveza Slovenije.

Poslovanje Zveze je javno.

Finančni načrt Zveze in njen zaključni račun ter poročila o delu organov Zveze se obvezno objavljajo v strokovnem glasilu Lovec.

Skupen lovski znak, ki ga nosijo člani slovenskih lovskih organizacij in lovsko gospodarskih organizacij, je hruškaste oblike, v sredini je na zelenem polju glava zlatoroga, pod njo pa pozlačene črke SLD (slovenske lovske družine); rob je bel in pozlačen.

II.

Namen in naloge

3. člen

Lovske zveze oziroma zveze lovskih družin usklajujejo v Zvezi svoja stališča in delo za napredek lovstva, zagotavljajo uspešno varovanje skupnih koristi lovstva na območju republike in se prek Zveze povezujejo z drugimi lovskimi in sorodnimi organizacijami v državi in inozemstvu.

Zveza zlasti:

- predstavlja skupne interese lovskih organizacij v Sloveniji;
- vzdržuje stike in se povezuje z lovskimi in sorodnimi organizacijami v Jugoslaviji in inozemstvu;
- izdaja strokovno glasilo »Lovec« in drugo lovsko literaturo, prireja tečaje, predavanja, zborovanja, posvetovanja, tekmovanja, razstave in druge lovske prireditve republiškega pomena, sodeluje pri upravljanju in vzdrževanju lovskega muzeja in podobno;
- pospešuje lovsko strokovno vzgojo;
- pospešuje lovsko kinologijo;
- usmerja in organizira raziskovalno dejavnost na področju lovstva ali pri taki dejavnosti sodeluje;
- daje odlikovanja, priznanja in nagrade lovskim organizacijam in njihovim članom, ki se posebno odlikujejo pri gojitvi divjadi, gospodarjenju v lovišjih in pri delu v lovstvu sploh;
- usklajuje dejavnost lovskih organizacij na področju lovskega turizma in po potrebi opravlja s tem v zvezi tudi druge naloge;
- po sklepu včlanjenih zvez opravlja tudi druge naloge, pomembne za razvoj lovstva v Sloveniji.

III.

Članstvo v Zvezi

4. člen

Člani Zveze lahko postanejo tiste zveze, ki sprejmejo sklep o pristopu in priznajo pravila Zveze. Članstvo velja od dne, ko pristop potrdi upravni odbor Zveze.

Lovsko gospodarske in druge delovne organizacije, ki gospodarijo z lovišči, se lahko vključijo v Zvezo kot izredni člani, če tako sklenejo njihovi organi upravljanja in če jih sprejme upravni odbor Zveze. Pri delu organov Zveze imajo izredni člani posvetovalno pravico. Pravice in dolžnosti izrednih članov ureja poseben pravilnik.

5. člen

Članstvo v Zvezi lahko preneha:

- s prenehanjem delovanja Zveze;
 - z izstopom včlanjene zveze;
 - s sklepom upravnega odbora Zveze, če deluje včlanjena zveza v nasprotju z zakonskimi ali drugimi predpisi ali v nasprotju s pravili Zveze ali če ne izpolnjuje sklepov Zveze.
- Sklep o izstopu iz Zveze mora sporočiti včlanjena zveza najmanj tri mesece vnaprej, članske obveznosti pa prenehajo s koncem tekočega lovskega leta.

Druge medsebojne pravice in dolžnosti prenehajo z dnevom prenehanja članstva.

IV.

Pravice in dolžnosti članov

6. člen

Pravice in dolžnosti članov so:

- sodelovanje v delu Zveze in sodelovanje pri sprejemanju samoupravnih sklepov Zveze;
- dajanje pobud in predlogov;
- objavljane stališč in sporočil v strokovnem glasilu Zveze;
- izpolnjevanje sklepov (pošiljanje statističnih podatkov, plačevanje prispevkov ter podobno).

V.

Organi Zveze

7. člen

Organi Zveze so:

- občni zbor
- upravni odbor
- izvršni odbor
- nadzorni odbor.

8. člen

Občni zbor usmerja temeljno politiko Zveze.

Redni občni zbor:

- odloča o sprejemu in spremembi pravil Zveze;
 - odloča o članstvu v Zvezi lovskih organizacij Jugoslavije in drugih organizacijah;
 - razpravlja o delovanju organov Zveze v preteklem obdobju in določa v skladu z namenom in nalogami Zveze smernice za bodočo dejavnost in za finančno poslovanje;
 - sklepa o razpustu Zveze;
 - voli nadzorni odbor;
 - razpravlja in sklepa o predlogih in pobudah članov, o važnejših vprašanjih lovstva v republiki, o sodelovanju z lovskimi in drugimi gospodarskimi in družbenimi organizacijami.
- Sklepi občnega zbora so obvezni za vse včlanjene organizacije in organe Zveze.

9. člen

Delegate za občni zbor volijo včlanjene zveze tako, da pošlje vsaka zveza na občni zbor najmanj enega delegata, če pa imajo v zvezo včlanjene lovske družine skupaj več kot 300 članov, se število dele-

gatov zviša za še po enega delegata za vsakih nadaljnjih začetih 300 članov. Izvoljeni delegati morajo predložiti občnemu zboru pismena pooblastila. Vsak delegat ima en glas.

Pravico delegata na občnem zboru imajo tudi člani upravnega in izvršnega odbora LZS.

Občnega zbora se lahko udeleži vsak član v Zvezo včlanjenih organizacij, vendar pa ima le posvetovalno pravico.

Občni zbori so redni in izredni.

Redni občni zbor se sklicuje na vsaki dve leti. Izredni občni zbor sklicuje upravni odbor, kadar smatra to za potrebno, če to zahteva nadzorni odbor ali vsaj ena tretjina včlanjenih zvez.

Pismeno vabilo na občni zbor s predlogom dnevnega reda in z gradivom se mora poslati vsem včlanjenim zvezam vsaj 30 dni pred dnevom občnega zbora, in to trko za predvideno število delegatov kot za upravni odbor včlanjene zveze.

10. člen

Občni zbor vodi do izvolitve delovnega predsedstva predsednik upravnega odbora, za tem pa delovno predsedstvo.

Občni zbor je sklepčen, če je navzočih več kot polovica izvoljenih delegatov, ki zastopajo več kot polovico včlanjenih zvez.

Če občni zbor ni sklepčen, se skliče ponovno.

Pooblastila izvoljenih delegatov verificira komisija, ki jo izvoli občni zbor.

Občni zbor odloča z večino navzočih delegatov. Za sklepe o sprejemu ali spremembi pravil ter o razpustu Zveze mora glasovati $\frac{2}{3}$ prisotnih delegatov, ki morajo zastopati najmanj $\frac{2}{3}$ včlanjenih zvez. O poteku občnega zbora se vodi zapisnik.

11. člen

Upravni odbor:

- voli izmed svojih članov predsednika upravnega odbora, ki je hkrati tudi predsednik izvršnega odbora, ter podpredsednika;
- imenuje izvršni odbor;
- voli delegate v organe Zveze lovskih organizacij Jugoslavije in določa stališča, ki jih naj ti delegati zavzemajo;
- odloča o članstvu in izrednem članstvu v Zvezi;
- odobrava zaključni račun Zveze in sprejema njen finančni načrt;
- sklepa o prispevkih včlanjenih organizacij;
- odobrava poročila izvršnega in nadzornega odbora;
- odloča o sprejemu finančnih obveznosti Zveze, ki niso predvidene v finančnem načrtu;
- sprejema splošne akte, ki so potrebni za izvajanje nalog Zveze;
- ustanavlja sklade in jih upravlja;
- usmerja strokovno glasilo Lovec in imenuje izdajateljski svet;
- podeljuje odlikovanja in priznanja;
- določa sistemizacijo delovnih mest pri Zvezi;
- razpravlja in sklepa o predlogih in pobudah članov ter o sodelovanju z drugimi lovskimi, gospodarskimi in družbenimi organizacijami.

12. člen

Upravni odbor je sestavljen iz delegatov včlanjenih zvez, ki delegirajo vsaka po enega predstavnika in njegovega namestnika. Namestnik lahko skupaj z delegatom ali v primeru njegove odsotnosti sam enakopravno sodeluje pri vsem delu upravnega odbora, vendar pa pri vseh glasovanjih v upravnem odboru velja načelo, da ima vsaka včlanjena zveza samo en glas.

Včlanjena zveza, katere delegat ali njegov namestnik je bil izvoljen za predsednika upravnega odbora ali podpredsednika, imenuje v upravni odbor novega delegata oz. namestnika.

Če delegat ali namestnik ne opravljata v redu svojih nalog, ju včlanjena zveza lahko kadarkoli odpokliče in delegira nova predstavnika. Iz istih razlogov lahko predlaga tudi upravni odbor Zveze včlanjeni zvezi odpoklic delegata ali namestnika.

Predsednika upravnega odbora ali podpredsednika lahko razreši upravni odbor.

Upravni odbor se sestaja po potrebi, vendar pa najmanj dvakrat letno.

Seje upravnega odbora sklicuje predsednik po sklepu upravnega odbora samega, izvršnega odbora, nadzornega odbora ali na zahtevo najmanj $\frac{1}{3}$ včlanjenih zvez.

Upravni odbor je sklepčen, če so navzoči delegati večine včlanjenih zvez. V primeru nesklepčnosti se skliče v roku enega meseca nova seja, vendar pa ne pred potekom desetih dni.

Upravni odbor odloča z večino navzočih delegatov. O poteku sej upravnega odbora se vodi zapisnik.

13. člen

Izvršni odbor opravlja tekoče zadeve, upravlja premoženje Zveze, izvršuje sklepe in naloge, ki mu jih je določil upravni odbor in pripravlja gradivo za seje upravnega odbora. Na vsako zastavljeno vprašanje z območja svojega delovanja je dolžan dati odgovor. Gradivo za sejo upravnega odbora mora poslati včlanjenim zvezam v razpravo najmanj 15 dni prej, preden pride na dnevni red.

14. člen

Izvršni odbor ima poleg predsednika in podpredsednika še devet članov.

Seje izvršnega odbora sklicuje po potrebi predsednik.

Predsednik upravnega odbora zastopa in predstavlja Zvezo ter je naredbodajalec za izvajanje finančnega načrta. V odsotnosti nadomešča predsednika podpredsednik. Posamezna svoja pooblastila lahko predsednik prenese na druge člane izvršnega odbora.

Izvršni odbor določi iz svoje srede starešino delovne skupnosti, ki jo sestavljajo delavci Zveze, samoupravne pravice delovne skupnosti pa so urejene s posebnim pravilnikom, h kateremu daje soglasje upravni odbor. V pravilniku so urejene tudi pravice in dolžnosti urednikov strokovnega glasila.

15. člen

Za opravljanje različnih nalog lahko imenujeta upravni odbor in izvršni odbor svoje stalne ali začasne komisije.

16. člen

Nadzorni odbor ima tri člane.

Člani nadzornega odbora izvolijo izmed sebe predsednika, ki sklicuje in vodi delo odbora. Prvo sejo nadzornega odbora skliče najstarejši član najkasneje v osmih dneh po občnem zboru. O poteku sej nadzornega odbora se vodi zapisnik.

17. člen

Nadzorni odbor spremlja celotno delo organov Zveze ter delavcev Zveze in nadzira finančno poslovanje. Nadzorni odbor zlasti spremlja izvajanje sklepov občnega zbora. Dolžnost nadzornega odbora je, da najmanj dvakrat na leto pregleda gospodarsko in finančno poslovanje Zveze, njeno blagajno, finančne in inventarne knjige ter priloge k blagajniškim vpisom.

Nadzorni odbor poroča o svojem delu občnemu zboru in sporoča svoje ugotovitve upravnemu odboru.

Nadzorni odbor ima pravico zahtevati sklicanje izrednega občnega zbora ali seje upravnega odbora, če ugotovi nepravilnosti ali nesmotrnost pri poslovanju Zveze.

Če predsednik upravnega odbora ne skliče seje ali izrednega občnega zbora vsaj v 15 dneh, ima pravico do sklica predsednik nadzornega odbora.

18. člen

Podrobno delo organov Zveze urejajo poslovniki, ki jih sprejme upravni odbor.

VI.

Sredstva

19. člen

Viri sredstev so prispevki včlanjenih zvez in izrednih članov, dohodki od raznih prireditvev, posojila, dotacije, darila, provizije ter drugi dohodki iz dejavnosti Zveze.

O najetju posojil odloča upravni odbor Zveze.

20. člen

Podlaga materialnemu poslovanju Zveze je finančni načrt, ki ga za dobo enega leta sprejme upravni odbor.

V finančnem načrtu predvidi Zveza sredstva za:

1. izpolnjevanje organizacijskih nalog, izdajanje glasila in vzdrževanje administracije;
2. izvajanje skupnih nalog za napredek lovstva.

21. člen

Sredstva za izvajanje nalog iz 1. točke 20. člena zagotavljajo včlanjene zveze sorazmerno po številu članov družin, ki so v te zveze včlanjene.

Sredstva za izvajanje nalog iz 2. točke 20. člena zagotavljajo včlanjene zveze iz svojih sredstev, namenjenih za napredek lovstva po ključu, izdelanem na podlagi bonitete lovišč.

Sredstva, ki jih Zveza pridobi iz drugih virov, kot so dotacije, posojila, dohodki od prireditvev, provizije in podobno, se uporabljajo namensko oziroma po sklepu upravnega odbora Zveze.

Na Cerknškem jezeru

Foto P. Adamič

22. člen

Iz sredstev Zveze se plačujejo potni stroški članov upravnega odbora, izvršnega odbora, nadzornega odbora, komisij in delavcem Zveze samo, kadar ti potujejo po nalogu organov Zveze, potne stroške delegatov in namestnikov pa praviloma plačujejo zveze, ki so jih delegirale.

VII.

Prehodne in končne določbe

23. člen

Zveza prevzame vso imovino ter pravice dosedanje Lovski zveze Slovenije po stanju na dan uveljavitve teh pravil.

24. člen

Če Zveza preneha obstajati, preide vsa njena imovina ter pravice in obveznosti na včlanjene zveze v sorazmerju z njihovimi prispevki zadnjih dveh let.

25. člen

Ta pravila stopijo v veljavo, ko jih sprejme ustanovni občni zbor Zveze.

*

Pripomba: Pravila LZS so bila registrirana pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve SR Slovenije dne 18. 7. 1967.

Osnutek pravil področne zveze — »Lovec« št. 8/1966, stran 226.

Osnutek pravil lovske družine — »Lovec« št. 7/1966, stran 194.

September

S 1. septembrom se prične lov na srne in mladiče. Srnjad dobro izstopa in imamo možnost odstraniti vse telesno šibke mladiče. Po hudih in ostrih zimah čuvamo srne in srne-mladiče, ki so že s tem, da so prestale zimo, pokazale svojo odpornost in zdravje.

Še večjo previdnost zahteva odstrel gamskih koz in mladičev. Z vso ostrino postavimo načelo o prepovedi odstrela vodečih koz, kajti osiroteli mladiči so izgubljeni. Odstrelimo le nevedeče telesno šibke in ostarele koze. Odstrel mladiča sme izvesti le res izkušen lovec, ki je doma v gamskem lovišču in dobro pozna to divjad.

Odprt je tudi lov na poljske jerebice. Teh ne lovimo na skupnih lovih in pogonih, ampak pred šolanim ptičarjem ali šarivcem. Takšen lov nudi res izreden užitek. Lovimo tako, da skušamo popolnoma odstreliti šibkejšo ali poprečno močno kito, medtem ko najmočnejšo kito pustimo nedotaknjeno. Zgrešeno je namreč mnenje, da je treba razbiti vse kite. Ne dopuščajmo streljanja v kito!

Lovski zakon dopušča lov na fazane, ki je upravičen v toplejših primorskih loviščih, kjer so zaradi mile in kratke zime ter zgodnejšega valje-

nja fazani prej zreli. V drugih loviščih so fazani nedorasli in neoperjeni in lov nanje z lovsko-etičnega in lovsko gospodarskega stališča ni upravičen. Razumljivo je, da na lovu na jerebice sklatimo kakšnega polno operjenega starega samca, drugače pa raje počakajmo do konca meseca.

Lovski zakon dopušča tudi odstrel fazank. To pa je upravičeno le tam, kjer moramo znižati stalež. V naših loviščih ni ostarelih kur in kdor govori o odstrelu teh, mlati prazno slamo.

V tem mesecu je zanimiv tudi lov na jazbeca. ki se je v naših loviščih precej zaplodil. Ker v nižinskih loviščih ni zaželen, uničuje pa tudi gnezda divjega petelina, ruševca in gozdnega jereba, je naša naloga, da ga držimo na kratko. Večerno čakanje pri jazbinah je najuspešnejše, saj pride jazbec na plano že v prvem mraku.

Preglejmo fazanja krmišča in popravimo strehe. Da pa odpade vsakoletno popravljanje, zgradimo na važnejših mestih v lovišču velika stabilna krmišča in jih pokrijemo s trpežno streho. Poceni in trpežna je pločevina embalažnih sodov, ki jih razrežemo. V krmišča pripravimo dovolj debelo plast plev, med katera kasneje pomešamo žitne odpadke, koruzo, želod itd., tako da fazani razkopavajo in se pri tem grejejo. Ne pozabimo tudi na pesek, ki ga fazani potrebujejo za prebavo. V krmišče nastavimo kot vabo nekaj koruznih storžev, da fazani kasneje vedo, kje iskati hrano. Odlična vaba je tudi plod jerebika, ki navadno vsako leto dobro obrodi in če je nimamo v lovišču, s tem tudi poskrbimo, da jo v lovišču zasejemo. Jerebika kali, četudi gre seme skozi ptičja prebavila. Srnjad zopet intenzivno obiskuje solnice. Vanje denemo sredstvo zoper zajedalce, t. j. »Thibenzole« in »Phenotiazin«.

Na družinskih posvetih je v pričakovanju skorajšnjih skupnih lovov precej živahno. Prav pa je, da prej poskrbimo za vsa gojitvena dela, da bomo kasneje lahko v lovišču nemoteno uživali. Za posamezna dela poimensko zadolžimo člane, kasneje pa kontroliramo izvedbo del. Prav je, da ta mesec sestavimo načrt skupnih lovov. Določimo tudi zaščiteni del lovišča, kjer zajca ne bomo streljali. Rezervat pa naj bo dovolj velik in naj ima pogoje za gojitev zajca. Izločimo tudi revir, kjer bodo lovili lovski turisti. Popolnoma napačno je, da zajca lovimo več ko enkrat v enem predelu. Večkratno lovljenje se maščuje s slabim staležem.

Pred glavno lovno sezono se urimo v streljanju na umetne golobe in bežečega zajca. Ne dopuščajmo, da se lovci vadijo na živi divjadi!

Sedaj je čas za vadenje psov v delu po krvnem sledu. Pri odstrelu parkljaste divjadi si preskrbimo kri za polaganje umetnega krvnega sledu. Ne pozabimo priglasiti naših psov za jesenske vzrejne preizkušnje in uporabnostne tekme!

S. K.

Spet kliče jereb

France Cvenkel

V zaraščenih gozdnih grapah ob tihih potočkih je njegov najljubši dom. V leščevju se najraje zadržuje, zato mu pravijo tudi leščerka ali leščevka. Leskove mačice so na njegovem jedilnem listu čislana jed. Toda čeprav so ruske nižine njegova pradomovina, ga je čas zanesel tudi v gore. A kjer gozd prehaja v rušje, se je ustavil. Ni tako velik, kot je močan ropot njegovih peruti. A je pogumen naš sivo grahasti, črnobradi petelinček, kadar mu sosed sili na njegovo domačijo. Kakor domač petelin čuva svoje gnojišče in dvorišče, tako tudi gozdni jereb svoje domovanje. Nak, robidnice, borovnice, bezeg in drugo jagodičje ter razni črvički na tem prostoru so samo zanj in njegovo jerebico, pa — če je bila sreča ob gnezditvi — še za njegove kebčke-jerebiče. Če sta njegova žlahtnika divji petelin in ruševac »babjeka« prve vrste, saj imata vsak svoj harem, je jereb svoji ženki še dokaj zvest. Tudi ne pusti kar tako, da bi mu jo begal kdorkoli. Jesen je pa tisti čas, ko si gredo mladi petelini iskat svojo domačijo in nevesto. Če bi rekli po človeško, je to čas jerebje zaroke, prava poroka je pa spomladi. V jerebji krvi se naseli čuden nemir. Njegovo srebrno kitico sicer lahko čuješ v vseh letnih časih, v jesenskem jerebjem klicu je pa nekaj posebnega, kar elektrizira lovčovo kri. Lov na gozdnega jereba je poseben čar. Ko ajda zori in po travnikih vzcvete jesenski podlesek, je pravi čas za jereba. Toda najboljši dan je, če se po dežju zableste v snegu gorski vrhovi in slana čez noč pobeli ozare. Tedaj tudi jesenski gozd zažari v čudovitih zlato rumenih jesenskih barvah. Skrivnostna tišina kraljuje v gozdu, ki jo moti le šepet odpadajočih listov. Lovec je na mestu. Séde in počaka, da šum njegovih korakov zamre v tajinstveni govorici gozda. Potem iz drobne koščene piščalke izvabi tenak jerebji klic: »Ci-ci-ce-cuj«. Kliče kot mlad jereb, da bo imel stari več korajže. Če bi se stari petelinček oglašal že sam od sebe in »pripovedoval«, da je v tem bregu on gospodar ter da ima svojo ženko rad in da ji je zvest, bi ga lovec povabil z daljšo kitico starejšega jereba. Lovec ima s seboj tudi šušljo, koščen klic ali iz pločevine, za oponašanje samice. A to uporabi najraje takrat, če na svojem pohodu jerebe slučajno prepodi. Navadno tedaj jerebi sfrfotajo vsak v svojo smer, na klic samice se pa samček rad vrne. »Jereb prepojen, ustreljen.« — Lovec spet prisloni piščalko k ustom in zacicirika še

enkrat. Vse naokoli tišina. Se je gospodar preselil? Ga je požrla kuna? Toda čuj iz nasprotni rebri njegov srebrni »ci-ci-ceri-ci-ci-cuj«! Lovec čaka in molči. Naj le stari ve, da ima mladenič spoštovanje pred njegovim petjem. Jereb se zopet oglasi, lovec pa še čaka in molči. Bo prišel po tleh, bo priletel, bo sploh prišel? Bo lovec prvi zagledal jereba ali jereb lovca? Bo toliko časa, da bo puška pri licu? Jereb je previdna ptica, saj mora živeti v sosesčini s krvoločno kuno, lisico in kraguljem. Negibno lovec čaka in motri okolico. Trenutki napete tišine.

Naši lovci lovijo jereba le na en način, s piščalko in s puško seveda. Toda ta lov ima toliko odtenkov in posebnosti, da zlepa ne kak lov. V Sloveniji je bilo lani uplenjenih nekako 1500 jerebov, toda vsak izmed njih se je pred lovцем gotovo znašel na svoj način. Zato lov na najmanjšega, niti ne pol kilograma težkega gozdne petelinčka, uvrščamo v veliki lov, tja, kjer je mesto mogočnemu jelenu.

Toda tam doli je zašumelo listje, potem je zopet vse utihnilo. E, včasih jereb prifrči že na prvi, drugi klic, navadno je pa treba mnogo potrpljenja. In če pride, je treba še ugotoviti, če ni morda samica, brez črnega podbradka. Lovski zakon jo namreč ščiti pred strelom. Dovolj jerebic že pokončajo razni zalezovalci ob valjenju na tleh in ko vodijo svoje piščančke. Zato torej jerebjih ženinov ostaja in puška pomaga urejati spolno razmerje.

Iz lovčeve piščalke se oglasi še enkrat vabeč klic. Brrrrrrrrr, pretrga ropot peruti tišino, ropot ko da bi vzletela težka, mogočna ptica. Ni čudno, če je bil po finski in ruski pripovedki jereb v davnih časih celo večji od velikega petelina. Jereb je sedel na štor, streljaj od lovca.

Postoji kot kip in z bistrimi očesci izpod žametno rdečih obrvi pozorno opazuje okolico. Nič sumljivega. Potem dvigne čopico na glavi, razpne peruti in repek v pahljačo. Kot gospodič na plesu v sivem fraku in s črnim metuljčkom pod brado. Bo vsiljivec že videl, s kom ima opravka!

Lovec zadržuje dih, srce mu tolče v grlu. Dvigne puško. Čašo je treba izpiti do dna...

Ugasnile so sončne zlato rumene barve jesenskega gozda. Lovec si je odtrgal cvet iz svojih vrtov, brez zlobe v srcu. Pobožal je mrtvo pisano ptico in ji po starem lovskem običaju zataknil v kljunček zeleno smrekovo vejico.

Čarobno je, kadar se oglašja jelen

Konrad Bezjak

Ko človek prebira članke v našem Lovcu, se mu kar nehote porajajo v mislih razna doživetja iz narave in tudi želja, da sam napiše svojo prelepo doživetje zgodbo.

Na Psunju mi je pred dvema letoma uspelo dobiti odstrel jelena. Vsa zadeva se mi je zdela skoraj nemogoča, ker jelena dotlej še nisem drugače videl kakor v živalskem vrtu.

Ko sva se s prijateljem Lojzetom dogovorila, da skupaj odrineva v Slavonijo, sem že komaj čakal na določeni dan. Nastopilo je lepo septembrsko jutro in z Lojzetom sva krenila v neznano lovišče »Psunj«. Osem ur vožnje s fičkom in že naju je sprejel vodnik Joco, da naju predstavi jelenom. Po dobri uri hoda smo se ustavili na vrhu Psunja, blizu »muškega bunara«, kakor ga imenujejo. Ker sva imela le enega vodnika, sem se namenil sam v smer, ki mi jo je določil Joco. Komaj sem prešel dobrih tri sto korakov, mi je kakor prikazen prečkal ozko gozdno pot mogočen jelen, na 40 korakov, da sem se prestrašil in kot kip obstal. Zdelo se mi je, da mi je tudi srce obstalo. Začudeno sem gledal ta zame novi svet. Niti malo nisem pomislil na puško, ali na to, zakaj sem pravzaprav prišel. Ko je jelen že zdavnaj lagodno odkorakal, sem se zbudil iz začudenja. S težavo sem se prestopil, kajti nogi sta se mi tresli kakor še nikoli. Po mojem opisu smo sklepali, da je bil jelen šestnajsterak in tehtal blizu 280 kg. Šele ko mi je Joco povedal, koliko bi veljala takšna trofeja, se mi je srce ohladilo in bil sem zadovoljen, da nisem segel po tako

Jelen ruka

Foto P. Adamič

dragoceni trofeji. Ko sem prvo preizkušnjo srečno prestal, sem sedel na panj ob bližnji jasi in mislil, kaj vse me še čaka na prelepem Psunju. Šele močen jelenji glas, kakih dvesto metrov pod hribom, me je zdramil. Tokrat se nisem več prestrašil in zbral sem vse svoje izkušnje, kako bi se mu približal. Toda večer se je naglo bližal, noč je razprla svoja krila, zasijale so prve zvezde in tako se je končal prvi moj pohod na jelena. Kmalu za tem smo se z Lojzetom in Jocom sešli na dogovorjenem mestu. Ko sem jima pripovedoval svojo dogodivščino, sta se mi šegavo posmehovala. Med vračanjem v lovsko kočo so nas spremljali mogočni glasovi jelenov, ki so odhajali na nočni izlet v dolino na bližnje njive. Preden smo zaspali, sem slišal še precej zbadljivih na račun mojega jelena.

Tisto noč dolgo nisem zaspal, kajti bil sem skoraj prepričan, da se bom moral vrniti brez zaželenih trofejev. Zdelo se mi je, da imam še premalo izkušenj, da bi lahko ukanil tako mogočno in previdno divjad, kakor je jelen.

Drugo jutro smo že v trdi temi rinili na vrh hriba. Spet smo se razdelili. Jeleni so rukali okrog nas, da je bilo veselje. Začelo se je prebujati jutro, na nebu je že zasijala jutranja zarja in ptički so s petjem kar tekmovali. Čarobno je bilo. Človek, ki doživlja oziroma gleda in čuti vse te lepote, ne more z besedo opisati tako prelestnega prebujajočega se jutra. Počutil sem se najsmrečnejšega človeka, ki mu je dano, da kra-

luje nad naravo v tako prelepem svetu, kakor so psunjski gozdovi.

Nekje niže se je oglasil jelen. Gledal sem v smer, od koder je prihajal glas, toda videl nisem ničesar. Previdno sem se jel tihotapiti za glasom, a komaj sem naredil nekaj korakov, je skočil izpred mene mlad jelen, na katerega se je starejši hudoval. Izdal me je in vse je šlo po vodi. Nekaj lomljenja dračja ter kotalenje kamnov in spet sem bil sam sredi lepega bukovega gozda. Spet sem si očital nevednost v tem lovu. Sedel sem na panj in z daljnogledom opazoval okolico. Daleč na drugem hribu sem opazil dva jelena, ki sta se verjetno spravljala k počitku v goščavo. Sklenil sem, da popoldne na tem hribu poskusim lovsko srečo.

Ko je bila ura komaj dve popoldne, smo z Lojzetom in Jocom že sopihali proti vrhu hriba. Preden smo se razšli, sva si z Lojzetom zaželela dober pogled, z edino željo za trofejo. Vrh hriba ob jasi v gozdu sem splezal na drevo in sklenil, da ostanem tam vse do noči. Po dobri pol uri sem zaslišal strel iz smeri, kamor je odšel Lojze, kar na to še drugega. Bil sem prepričan, da se prijatelj šali, ker si nikakor nisem mogel misliti, da bi bil ob poltretji uri popoldne streljal na jelena. Sam sem pa še kar mirno obsedel na drevesu in čakal, da bi kaj zašumelo.

Dolge štiri ure sem čakal, tako da sem že skoraj obupal. Toda vztrajal sem — po pregovoru »Kdor čaka, pričaka«. Nekaj po šesti uri zaslišim ra-

Lovski krst na Psunju

Foto A. Jost

hel pok vejice. Brž se ozrem in na dobrih sedemdeset korakov zagledam jelena, ki se mogočno ozira naokoli. Potem se je za nekaj korakov prestopil in to je bilo zanj usodno, da sem se lahko s puško obrnil in pomeril. Vest mi je šepetala, sedaj ali nikoli. Še enkrat sem pogledal skozi strelno daljnogled in oster pok je pretrgal gozdno tišino. Jelen se izboči, da bi se prestopil, toda krogla skozi srce ga je ohromila. Gospodar slavonskih gozdov se je zgrudil. Ko sem prišel do njega, se mi je spet stisnilo srce kakor prejšnji večer, kajti prvič v življenju sem lahko tako mogočni divjadi dal zadnji grižljaj.

Ko sva se zvečer z Lojzetom sestala, sva si spet stisnila roki in v srcu čutila neskončno veselje, da nama je narava podarila dragocen spomin, jelenji trofeji, ki sva si jih nenehno želela.

Tisto noč nismo spali. Zbrala se nas je prijetna družba in »trpljenje« se je pričelo — vse do ranega jutra. Komaj pa se je pokazalo sonce, so mi določili »kuma« in pričel se je lovski krst. Inženir Džambas je kot kum častno opravil svojo dolžnost.

Palica s podpisi me spominja na prijetne ure, ki sem jih preživel med lovci v psunjskih gozdovih. Dragi lovci, spoštujmo naravo in divjad, zakaj le tako bomo deležni čudovitih doživetij v gozdovih, na poljih in v gorah!

Previdnost pa taka

Robert Lamprecht

Članek tovariša Podgornika, objavljen v 9. št. Lovca 1966, pod naslovom »Ne tako«, me je spomnil na nekaj, kar sem že skoraj pozabil, hkrati pa spodbudil, da lovcem opišem moje doživljaje in vtise s prvega skupnega lova na fazane in zajce, daleč proč od mojih priljubljenih planin. Zaneslo me je tja, kjer vidiš le obširno nebo, na zemlji pa samo koruzo. Planinski lovec v takih krajih ne vzdrži dolgo in tudi ne najde pravega lovskega užitka, saj streljanje samo še dolgo ni lovski užitek. Mogoče bo zato kdo vprašal, kaj pa potem hodiš v take kraje na lov. Zato naj povem, da nisem bil vabljen na jensenske brakade, pač pa me je povabila moja sestra. Nekaj let je že vdova in ima večje posestvo v Ridici pri Somboru v Bački, pa sem ji šel pomagat pri spravilu koruze in trgatvi.

Sredi septembra 1965 sem se odpravil na dolgo pot preko Maribora, Zagreba in Vinkovcev do Sombora, od tam pa pet postaj do madžarske meje v vas Ridica. Vas Ridica šteje preko 3000 prebivalcev in je bila v stari Jugoslaviji pretežno naseljena s Švabi, nekaj z Madžari in Srbi. Švabi kot narodna manjšina so bili gospodarji obširnih žitnih polj. Med okupacijo pa so se sprevrgli v hitlerjance in si tako zapisali svojo usodo. Sedaj obdelujejo omenjena polja večinoma zaslužni borci kolonisti iz Dalmacije in kmetijska zadruga. Ker nisem računal na priložnost za lov, sem puško pustil doma in namesto nje vzel s sabo sodček, da si kot zaslužek lastnoročno nalijem pristnega vinčka, kakršnega doma ni. Koruzo smo kaj kmalu spravili pod streho, oziroma oddali kmetijski zadrugi kot kontrahirano obvezo. Čakal sem samo še na trgatev, da si napolnim sodček in potem čimprej nazaj v planine. Sestra me je nagovarjala, naj bi ostal vsaj do božiča in ji pomagal tudi pri spravilu pečenih gosk, rač, petelinčkov in nekaj pletenk onega, ki se povrhu tako zelo prileže. Končno sem ji obljubil, da bom ostal do konca oktobra. Da nisem ostal dlje, je kriva pamet, ki ne sreča niti starega lovca, da bi dlje ostal pri dobrotah.

Neki večer sem ji med kramljanjem razložil, da me namreč vleče domov lov na gamsa in s prvim oktobrom začetek skupnih lovov. Da bi me odvrnila od mojih načrtov, je drugi dan v vasi poiskala starešino tamkajšnjega lovskega društva, mu povedala koga ima v gosteh in ga prosila, naj me povabi na skupni lov. Ko sem pri večerji pospravljaj izdaten obrok paprikaša, da sem se pri tem skoraj potil, kljub temu da sem

ga sproti pridno zalival, mi je razodela svojo tajnost. Debelo sem jo pogledal in dejal: »Saj veš, da nimam puške in nabojev.«

»Vse je poskrbljeno,« mi je odvrnila. »Starešina, ki ima majhno kmetijo in mizarsko obrt v vasi, ti odstopi puško in naboje, ker ima desno roko v mavcu.«

Drugi dan se je pripeljal s konjem in sestra me je predstavila in ga postregla z domačo slivovko. Brž smo prišli v živahen razgovor, pri tem pa me je od strani pogledoval; verjetno je mislil, da sem pop, ker nosim brado.

Povedal mi je, da ima puško hamerles kal. 16 in dovolj nabojev. Ker je bil drugi dan 1. oktober, me je povabil, naj pridem zjutraj ob sedmih na zbirališče pri kino dvorani. Obetal se je lep sončen dan. Sestra v skrbeh, da ne bi zamudil, me je prikrajšala najmanj za uro sladkega spanja in me založila z jestvinami najmanj za dva dni. V skrbeh, kakšen vtis bo napravila moja zunanost na lovce, ko niti klobuk ni bil lovski, kaj šele obleka, sem nekaj minut pred določenim časom prišel na zbirališče. Čakam do pol osmih, o lovcih nobenega sledu, le vozovi so drdrali mimo na oddaljena polja. Pa se ustavi pri meni moški z mopedom in me vpraša, če čakam na lovce. Ko sem mu pritrdil, me je vzel na moped in šlo je na drugi konec vasi, kjer je že čakalo kakih 25 lovcev. Prvo presenečenje o dogovoru glede zbornega mesta je bilo že za mano. Po kratkem pozdravu s starešinom mi ta izroči — petelinko z nekaj naboji. Pričakoval sem navodilo od lovovodje, kaj in kje bomo lovili, toda ničesar o tem. Starešina je samo zamahnil z roko in dejal: »Hajde, idemo!« Kakor bi trenil, so se lovci, pravzaprav kolonisti, razbežali na vse strani po polju in jeli loviti vsak na svojo pest. Ne malo presenečen sem jo ubral za njimi. Z menoj seveda starešina kot gonjač po koruzi,

jaz poleg njega kot strelec — verjetno po že prešarjeni koruzi od lovcev pred nama. Med pogovorom sem in tja sem ugibal, zakaj mi starešina ni posodil svoje brezpetelinke, svoje hamerles, ki mi jo je dan prej obljubil. Razlagal sem si, da je svojo puško najbrž odstopil komu drugemu. Sicer pa je bilo meni itak vseeno, kakšno puško imam. Vrhu tega se tudi nisem udeležil lova zato, da bi kaj uplenil, temveč da bi imel priložnost spoznati, kako v drugih krajih love in pojmujejo lov. Prav zavoljo tega je ostala moja puška doma. Po dobri uri šarjenja prvi strel daleč od mene, okrog desete ure drugi v isti smeri. Okrog enajstih se nas je zbralo deset lovcev ob lepem vinogradu, kjer smo se malo založili, jaz s piščancem, drugi s slanino in grozdom. Kje so ostali drugi lovci, ne vem. Ob prihodu lovcev sem opazil, da imajo eden kot drugi napete peteline na puški. Ko sem enega opozoril, da je pozabil zapreti peteline in izprazniti puško, mi je odvrnil: »Nije opasno! Samo da nosiš cevi navzgor.« Lasje so se mi začeli ježiti in zaželel sem si samo, da bi vsaj še ta dan odnesel zdravo kožo.

Čez pol ure smo se zopet razbežali na vse strani in nadaljevali lov. Bil sem zopet v družbi starešine, z razliko, da je sedaj on nosil puško, jaz pa sem šaril po koruzi in zaman plašil zajca. Ker je imel desno roko v mavcu, mi je hotel dokazati, da zna streljati tudi samo z eno roko. Na žalost pa ni imel za to priložnosti. Postalo mi je jasno, s kom imam opravka. Okrog dveh popoldne smo končali lov s tremi strelji in plenom enega fazana. Ko sva se vračala s starešino proti vasi, sva srečala lovca, ki se je vračal na svoj dom izven vasi. Medtem ko sta se onadva razgovarjala, sem jaz ogledoval puško tega lovca. Bila je popolnoma nova brezpetelinka kal. 12. Ko sva nadaljevala pot, sem ga vprašal, če ni ta ver-

*Najpogostejša
žrtev
prometa.*

Foto R. Cenčič

jetno kak bogatejši Madžar, ker ima tako krasno puško hamerles. Tedaj pa se je starešina ustavil, snel puško petelinko z ramen, mi jo pomolil pod nos in dejal: »I moja je hamerles!« Nisem mogel zadržati smeha. Pogledal me je in vprašal, zakaj se smejem. Ko sem mu pojasnil razliko med hamerles in petelinko, mu je postalo le malo nerodno. Tedaj sem šele vedel, da mi je v resnici posodil svojo puško. Ali je v Jugoslaviji še kak tak starešina? Šele tik ob vasi je snel puško z napetimi petelinimi z ramena in jo izpraznil. In tako delajo večinoma vsi. Spremljal sem ga na njegov dom, kjer sva »sijajni« lovni uspeh nekoliko zalila. Ko sem se zahvalil za gostoljubnost in se poslovil, sem namenoma omenil, da skoraj odpotujem — v bojazni, da bi me ponovno povabil na lov.

Nekoliko v rožcah sem jo mahnil proti sestri-nemu domu in med potjo brundal pesmico: »Kaj se ti fantič v nevarnost podajaš...« Ce bi jo dobro znal, bi jo bil zapel na glas, saj slovenske pesmi radi poslušajo. Prvo sestrično vprašanje je bilo seveda po zajcu in fazanu. Nasmehnil sem se in dejal: »Ljuba sestra, bodi vesela, da sem jaz sam prinesel celo kožo domov.« Gledala me je, a me ni razumela. »Veš kaj, bratec,« mi reče, »vidim, da si zelo utrujen. Pojužinajva, potem pa lezi na divan, da si malo odpočiješ. Zvečer mi boš povedal, kako je bilo.« Seveda, izdajale so me verjetno nekoliko motne oči in tudi jezik se mi je malce zapletal. Ko sem se prebudil, je že gorela luč. Sestra sede k meni na divan in reče, naj ji povem, kako je bilo. Povedal sem ji, kaj sem videl in da tako ne bi želel nikoli več loviti. Poljubila me je in precej časa je trajalo, preden je prišla do besede: »Kdo drugi bi bil kriv kakor jaz, če bi se ti kaj zgodilo.« Končno me vpraša, če vem, zakaj nosi starešina desno roko v mavcu. Pred kakimi tremi tedni se je manjša družba lovcev, med njimi je bil tudi starešina, vračala na vozu z lova na race proti domu. Ob odskakovanju voza je starešini zlezla napeta puška med deske, se sprožila in strel mu je razmesaril desno roko. Že drugič so se mi začeli ježiti lasje.

Po opravljeni trgatvi, ki se je nekoliko zavlekla, sem si natočil v sodček vinčka, pripravil gajbice z račkami in petelinčki in se s celo kožo odpeljal iz rodovitne Bačke.

Člani LD »Kranjska gora« na pregledu lovišča zaradi gamske bradavičavosti. Poginuli 13-letni gams, 105 točk, najden 3. aprila 1960

O naših gamsih

Mirko Košir

Naj napišem nekaj o gojitvi in lovu na gamse. Ker je pri nas zvečine gorsko lovišče, je seveda glavna divjad gams — poleg petelinov in srnjadi. Članki znanega gamsarja R. Lamprehta iz Mežice — Lovec 1957, 1962 — so me zelo zanimali, ker je razumljivo povedal, kakšna sta pravilno planiranje in odstrel za gamse. Priznati moram, da pred leti še nisem bil povsem na jasnem glede tega. Vendar pa so me 20-letna praksa in posvetovanja s starejšimi lovei, posebno ob vsakoletnem ocenjevanju trofej vseh lovskih družin, privedla na zaželeno pot. Lovski veterani ima prav, ko trdi, da se gamsi uvrščajo predvsem po starosti in govori o lepotni napaki, če so roglji ozko nastavljeni. Sicer pa želim le povedati, kako smo v našem lovišču gospodarili z gamsi. Zelo rad bi še prisluhnil razpravam o gamsih preizkušenih lovcev. Pred leti sem preštudiral knjigo »Gamswild«, ki je pač strokovna in poučna, vendar se na naše gamse le malo nanaša. Prepričan sem, da imamo že nekaj dobro oskrbovanih gamskih lovišč in si že lahko z lastno prakso postrežemo, kako naj ukrepamo, da pridemo do kakovostnih trofej pri naših gamsih. Naj nekoliko opišem naše gospodarjenje v lovišču LD Kranjska gora.

Naše lovišče v Karavankah je pretežno gozdnato, poraslo s smreko in macesnom, v treh nižjih delih tudi z borom. Ob državni meji proti Avstriji je dolgo 18 km. Zato imamo precej gamsov v gozdnih predelih, izrazitih »gošarjev«, kakor jih imenujemo. Tem je zelo težko priti do živega. Po revirju se potikajo posamezni kozli-samotarji in ostarele kozeljavke, ki jih precej pogine od starosti ali zavoljo hudih zim. Večkrat najdemo v skritih grapah ostankе poginulih gamsov, tudi z razpadajočimi kapitalnimi trofeji. Lovišče je zaradi dobre paše v I. bon. razredu in smo tudi že dosegli določeni stalež na površini 3000 ha (celotno lovišče 5400 ha). Lovišče smo v desetih letih dobro prepletli z lovskimi stezami (24 km) med dvema novozgrajenima lovskima kočama. Ker pa vse gamsje področje leži v obmejnem pasu, je lov težje izvrševati zaradi obveznega javljanja naših pohodov obmejni straži. Družina šteje 38 članov, ki morajo v vsakem lovskem letu

Leto	Stalež	Odstrel		Poprečna starost v letih	Število poginulih	Odstrel nad 15 let		Točke
		kozli	koze					
1957	150	5	1	8	13	koza	18 let	
1958	156	6	1	9	8	koza	17 let	
1959	165	11	2	8,5	10	koza	20 let	110
1960	170	7	5	9,2	6			
1961	184	7	—	9,8	bolezen bradavičavost 37	kozel	16 let	
1962	176	14	4	10	bolezen bradavičavost 18	koza	20 let	kozel 11 l. = 113,5 kozel 16 l. = 111,2
1963	172	8	2	9,3	huda zima 28	koza	16 let	
1964	164	10	4	10,8	11	kozel	16 let	
1965	167	16	2	9	6			kozel 6 l. = 110,4
1966	177	14	4	10	8	koza koza	15 let 21 let	kozel 6 l. = 108,2 kozel 9 l. = 110
Skupaj		98	25		145			

opraviti 24 obveznih delovnih ur pri zbiranju krme, pri solnicah in zimskem krmljenju divjadi. V lovišču je precej prehodne divjadi, stalni so v glavnem le gamsi. Bivši gospodar družine Andrej Tarmen je vzorno vodil razvid spomladanskega staleža in odstrela. Tako smo pred planiranjem za vse lovišče natančno ocenili dejanski stalež gamsov po sektorskih vodjih, ker so brez tega vsi ukrepi v zraku. Vendar smo se preveč osredotočili le na odstrel starejših živali in to zaradi še nedoseženega staleža. Letošnji spomladanski stalež izkazuje 180 gamsov, od tega 20 za odstrel — všteti tudi trije za inozemske goste. Iz gornje tabele je razviden stalež in odstrel od leta 1957 do 1966.

Razvidno je, da smo uplenili precej starih živali, vendar jih je v lovišču še 16 % od celotnega staleža. Ta odstotek sicer povečuje stalež, stvarni prirastek pa je razmeroma majhen. Dolgoletna praksa je pokazala, da bo treba začeti z gojitvenim odstrelom »od spodaj navzgor«, če hočemo kljub dobremu staležu priti do vrhunskih trofejev. V staležu je namreč dosti slabo zasnovanih gamsov, ki neugodno vplivajo na potomstvo. Redki nosilci kapitalnih trofejev padejo namreč v poletnih mesecih na severnih pobočjih avstrijskih sosedov. Razumljivo je, da vsakdo rad pogleda za boljše trofeje, s tem pa ostane v lovišču slabši del staleža, ki bi moral biti v prvi vrsti izločen. V naravi je seveda težko pravilno izbirati, ker so za to potrebni čas, dober

dalnogled, večje oko in znanje. Zato smo se odločili, da že letos pričnemo s smotnim odstrelom podpopprečne gamsarije, pri čemer bodo sodelovali mlajši člani v spremstvu izkušenih tovarišev.

Po zelo hudih zimah smo opazili, da je, zlasti pri srnjadi, ostala le povsem zdrava in odprna divjad. Marsikatero žival bi bili lahko jeseni odstrelili, namesto da jo je pobrala zima. Gamsi so sicer precej odpornejši proti mrazu in snegu, vendar bom iz svoje prakse navedel nekaj primerov, da šibkejši gamsi tudi podležejo. V zimi 1960—61 je v gorah zapadel visok sneg. Gamsi so se pomaknili v nižje ležeče predele, na prisojne strmine, kjer sneg hitro odleže, oziroma plazovi odkrijejo pašo. Na takih krajih se je dalj časa zadrževal močen trop gamsov, da je paša pošla in so se morali gamsi zadovoljiti z redkim resjem in brinjem. Zaradi južnega vremena in zopetnega mraza pa je še to borno pašo stisnila zmrzal. Gamsi so začeli bolehati za bradavičavostjo na gobcu. Tu in tam smo našli v plazovih poginule živali, vse močno okužene z bradavicami na ustnicah in dlesnih. V marcu in v začetku aprila smo v tem predelu naredili obhode in našli 11 poginulih živali. Še pozno spomladi je izhiral nekaj gamsov zaradi posledic te bolezni. Med njimi sva z Jožem našla 13-letnega kapitalnega gamsa z močno oteklim gobcem (slika). Tisto leto smo izgubili čez 20 gamsov, zvečine stare koze in mladino. Zato smo v tem delu na pobudo Alojza Mertelja postavili štiri metre dolgo zimsko krmišče, kamor lahko spravimo do 500 kg sena. Travo pokosimo na gorski senožeti že poleti, jo posušimo in znosimo v krmilnico, ki jo pred večjim snegom odpremo. Sicer pa v prav hudih zimah gamsi obiščejo tudi više stoječa srnja krmišča, ki jih je 25 stalnih. Naj omenim še presenečenje, ki sva ga doživela z gozdarjem Lojzom. Proti koncu junija 1963 je imenovani pri službenem obhodu naletel na leglo lisic, visoko v gamsjem revirju pod skalami Murnovca. O tem me je obvestil, ko sem neko soboto prišel h koči Lepi vrh na srnjaka. Komaj se je zdanilo, sem bil že na opisanem mestu. Presenetila me je velika gorska lisica z opozorilnim bevskom. Čez noč je potem lisica prenesla svoj skot, da sva drugo jutro zaman čakala. Po pregledu okoli lisičin sva našla noge petih, do 14 dni starih gamsjih kozličev, štiri noge dveh srnjakov, glavo kakih 14 dni starega jagnjeta, precej zajčje dlake in ostanke ruševke. Žal nisem imel pri sebi fotoaparata, da bi ovekovečil, kaj zmore močna gorska lisica. Na

Poginula bradavičasta gamsa, najdena 3. aprila 1960

Obe foto M. Košir

srečo teh ni preveč, kajti večkrat se tudi orlu posreči pograbit na soncu speče mladiče. Orli so se precej razmnožili in marsikateri neizkušeni gamsji kozi odneso mladiča. S takimi in podobnimi zgubami je pri gamsih treba vedno z nekim odstotkom računati. Lovišče je s strani članstva in gozdarskega osebja dobro nadzorovano. Solnice so vedno polne. Vsakoletno pristreljevanje risanic pred lovno sezono je precej pripomoglo, da je manj nepotrebnih strelcov v lovišču in manj zastreljene divjadi. Posebno gams ljubi mir, kar moramo vedno upoštevati, da ohranimo v lovišču zadovoljiv stalež kot dokaz dobrega gospodarjenja.

Ornithomia pri naših divjih pticah

Dr. Janez Brglez

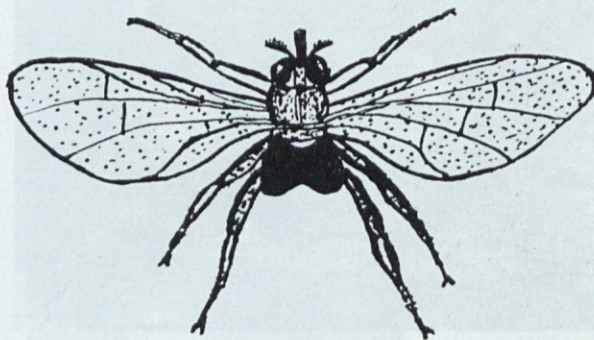
Zelo verjetno je, da ste že pri nekaterih vrstah divjih ptic pri pregledu perja opazili muhi podobno žuželko. Le-ta je prav tako hitro, kakor se je prikazala, že izginila med perjem. Trenutek zatem se je zopet prikazala. Zapomnili ste si samo, da je žuželka precej velika, hitra in okretna. Opazili ste dolga krila z zelenkastim barvnim odtenkom, zbito telo ter dobro razvite, močne noge. Morda se vam je pripetilo, da ste muho naenkrat občutili na dlani, zapestju ali na čelu. Zapazili ste jo na rokavu ali se vam je zapletla v lase. Ko ste žuželko prijeli, ste opazili, da je pokrita z žilavo povrhnjico; žuželka se vam je neprestano odmikala, čeprav ste jo močno stisnili s palcem in kazalcem. Na koncu se je žuželka tudi izvila izpod prstov in odletela. Če ste pregledali perje ptice bolj podrobno, če ste razmaknili peruti, ste že lahko ugotovili, da se muhe drže na tistih mestih telesa, ki so obrasla z nežnejšim perjem. Na koži ste gotovo opazili nežne pikčaste krvavitve, rezultat vbadanja opisanega, močnega, dobro oboroženega, drznega in spretnega krvosesnega roparja.

Vse to je razlog, da поблиže spoznamo tega kožnega zajedavca številnih vrst divjih ptic, med njimi gotovo tudi pernate divjadi. Ektoparazita, tako namreč imenujemo vse tiste zajedavce, ki jih najdemo na koži gostiteljev, lahko tudi najdemo pri domači perutnini. Pogosteje najdemo tega zajedavca pri kokoših na višinskih domačijah, kjer so stiki domačih ptic z divjimi pogosti. Najdemo ga tudi pri golobih, pri pticah v živalskih vrtovih in pri nekaterih pticah, ki jih držimo v stanovanju. Ornitologi zajedavca dobro poznajo. Zajedavec ni zanimiv samo zaradi nekaterih bioloških lastnosti. Njegovo pomembnost ocenjujemo v zvezi z njegovim škodljivim delo-

vanjem, predvsem pa zaradi prenašanja vrste malarije pri pticah. Znano je namreč, da zajedavec spada k tistim žuželkam, ki sesajo kri pri svojem gostitelju. Podatke o tem je zapisal že Lesbouyries. Ugotovljeno pa je, da ta zajedavec, *Ornithomia*, pri tem prenaša krvnega zajedavca, ki ga prištevamo med vrste ptičje malarije, poznamo pa ga pod imenom *Leucocytozoon zie-manni* Lühe 1906. Povzročitelj živi pri domačih in divjih pticah v nekaterih notranjih organih in v nekaterih vrstah krvničk. V Jugoslaviji je zajedavec prvič našel pri sovah. T. Wikerhauser pred nekaj leti.

Sredi lanskega poletja nam je dr. J. Mehle iz Nove Gorice poslal nekaj zajedavcev, ki jih je zbral pri nekaterih vrstah ustreljenih ptic. Pri parazitološki preiskavi smo ugotovili, da gre za zajedavca, ki ga s strokovnim imenom imenujemo *Ornithomia avicularia* (Linné, 1761). Po sistematični pripadnosti prištevamo zajedavca k muham in sicer v posebno družino, ki jo imenujemo Hippoboscidae. Omenjenemu zajedalcu sorodne vrste najdemo pri domačih in divjih živalih, predvsem pri sesalcih. Pri srnjadi smo že spoznali vrsto *Lipoptena cervi*, ki je pri naši srnjadi močno razširjena. Pri srnjadi je opisan tudi *Melophagus ovinus*, ki pa živi predvsem pri ovcah, pri srnjadi ga najdemo samo slučajno, pač tam, kjer so stiki med pašnimi ovci in divjadjo. Pri domačih in divjih kopitarjih najdemo sorodnega zajedavca, ki ga imenujemo *Hippobosca equina*. Spoznali smo že, da ima *Hippoptena cervi* krila samo do spolne dozorelosti, *Hippobosca equina* nima kril, *Ornithomia avicularia* pa ima zelo dobro razvita krila.

Zajedavec je velik nekaj nad pol centimetra. Če mu izmerimo krila, lahko ugotovimo, da so nekajkrat večja od telesa zajedavca. Na krilih opazimo dobro razvite in razmrežene žilice. Barva kril je zelenkasta. Telo je zbito in žilavo, zadek je kratek z dobro izraženo brazdo v sredini. Telo je pokrito z dobro izraženo, žilavo hitinsko povrhnjico. Ob telesu parazita so pritrjene dolge, močne okončine, ki se končujejo v posebnih izrastkih, ki služijo zajedavcu za čvrsto prijemanje perja in kože. Na glavi vidimo velike, črne

Ornithomia

sestavljene oči in dobro razvite organe za vbadanje ter kratke tipalke.

Kako se zajedavec razvija?

Za vse predstavnike muh iz skupine hipoboscidi je značilno, da samice izležejo ličinke in ne jajčeca, kakor je to primer pri večini žuželk. Ličinka je kmalu zrela in se zabubi. Iz bub dobimo novega zajedavca, ki kmalu spolno dozori. Število ličink, ki jih izleže ena sama samica Ornithomije, ni veliko.

Zajedavec živi trajno na koži številnih vrst ptic. Z živali na žival se širi ali ob dotiku, bolj pogosto pa tako, da napade drugo ptico pri skupnem iskanju hrane, pri parjenju in podobno. Dobro razvita krila zajedavcu pomagajo pri iskanju novega gostitelja. Večje jate ptic so zajedavcu bolj dobrodošle kakor tiste vrste ptic, ki žive v parih ali posamič. Pri širjenju zajedavca igrajo važno vlogo tudi gnezda.

Praviloma zajedavec ne živi dolgo brez svojega gostitelja, že zaradi visoke telesne temperature ptice ne, ki se je nanjo prilagodil. Pa tudi zaradi hrane je trajno navezan na gostitelja.

Škode:

Navedemo lahko samo splošne ugotovitve o škodah, ki jih zajedavec povzroča. Ker je to krvosesna žuželka, sklepamo, da so močno napadene slabokrvne ptice. Zaradi slabokrvnosti so ptice slabše odporne, manj izdržljive in bolj slabotne. Samice izležejo manjše število jajc. Zdravstveno je zajedavec pomemben, kakor smo že ugotovili, ker prenaša ptičjo malarijo.

Po mojem mišljenju bi morali pregledati večje število različnih vrst ptic iz različnih področij Slovenije, da bi na osnovi preiskav ugotovili razširjenost zajedavcev in razširjenost omenjene malarije. Pri teh preiskavah bi morda tudi lahko ugotovili določene zakonitosti širjenja med pticami, določili bi podrobneje zajedavčevo pomembnost za pernato divjad, ki je ekonomsko pomembnejša. Gotovo je, da večje število zajedavcev pomeni za posamezno ptico pravo nadlogo.

Septembra gredo najboljše na čevink

Foto I. Napotnik

Lovstvo na Škofjeloškem od srednjega veka do danes

(Nadaljevanje)

Prof. dr. Jože Rant

Po letu 1848, ko so bila lovišča razdeljena v zasebna in občinska, je nastalo na Škofjeloškem precej zasebnih lovišč. Na tem področju je bilo precej velikih hribovskih kmetij, ki so imele več ko 200 oralov arondirane zemlje. Večjih zemljiških posestev pa ni bilo dosti, le v območju Jelovice, Ratitovca in Blegaša jih je bilo nekaj. Glavnina zemljišč je torej pripadala kmetom, na katerih je občina pravico do lova oddajala v zakup na javnih dražbah. Občinski upravi je bilo veliko do tega, da je bilo lovišče bogato z divjadjo, kajti od množine in vrste divjadi je bila odvisna višina zakupnine. Tudi bližina prometnih poti je dajala loviščem večjo ceno. Vse do druge svetovne vojne so imeli v zakupu občinska lovišča največ premožni trgovci in industrijanci. Prav malo je bilo zakupnikov iz uradniških in kmečkih vrst. Zakupnine za taka lovišča so se stekale v občinsko blagajno.

Zakupna lovišča kakor tudi zasebna so bila kaj različno upravljana, v splošnem po takratnih lovskih načelih. Glavno lovsko udejstvovanje je bilo na splošno v jeseni, ko so se pričeli lovski pogoni s psi goniči. Za časa Avstro-Ogrske se je pričel lov o Sv. Jerneju (24. avgusta) in je trajal do novega leta. Zajca so lovili tudi še štirinajst dni po novem letu. Na pogonih so uporabljali največ pse goniče, ne glede na pasmo in križanje, le da je pes glasno in vztrajno gonil.

Takrat so se lovci prav malo zanimali za zalaz na srnjaka ali na klic v prsku. Tudi na jereba je bil lov še malo znan. Na splošno se je vsa lovska dejavnost odvijala jeseni, ko je zakupnik ali lastnik lovišča povabil na brakade lovce, ki so sicer imeli zelo malo možnosti za lovsko izživljanje. Posebne lovske kulture v odnosu do divjadi še ni bilo. Takrat so streljali izključno s šibrami, ne le malo divjad, ampak tudi na srnjad, gamsa, celo na jelenjad in prašiče. Čislane so bile različno debele šibre, ki so jih lovci imenovali »zajčarje«, »lisičarje« itd.

Poleg pogona na zajce, lisice in srnjad ter redkih lovov na zalaz ali klic na srnjad ali jelenjad so lovili roparice v glavnem v najrazličnejše pasti. Uporabljali so tudi strupe, spočetka strihnin, po prvi svetovni vojni pa tudi cianovodikove kapsule.

Že pred prvo svetovno vojno je bilo pri nas nekaj lovcev, ki so imeli pravičen odnos do divjadi in narave sploh. Tako je oral lovsko ledino v Poljanski dolini znani lovec dr. Ivan Tavčar.

Že konec preteklega stoletja pa sta, kolikor mi je znano, krmila jerebice in fazane v zimskem času škofjeloška rojaka brata Tine in Franc Dolenc. Ta dva sta skupaj s starim Lenčkom naselila na Sorškem polju fazane. Na splošno so konec preteklega stoletja in v začetku tega v škofjeloški okolici prav lepo in učinkovito skrbeli za razvoj lovstva. Med takratne zaslužne lovce spadajo že vsi pokojni: Oton Guzelj, pivovarnar Šmid, notarja Lenček in Mato Hafner ter seveda oba brata Dolenca. V Selški dolini bi pa omenil Poldeta Kemperla in Jos. Demšarja iz Zalega loga. Uspešno so takrat gojili fazane, jerebice in zajce. Tine Dolenc, finančni inšpektor v Ljubljani, je po mojem mnenju tudi prvi Slovenec, ki je lovil redno s šolanim psom ptičarjem, ki ga je sam izšolal.

Škofjeloški lovci so se že konec prejšnjega stoletja odlikovali v reji lovskih psov, po največ istrskih kratkodlakih goničev. Lovci Šmid, Oton Guzelj in drugi so imeli redno po več psov. Franc Dolenc je imel psarno, kjer je gojil po 15 do 20 istrskih goničev, ki jih je oskrboval in gojil eden najboljših lovskih čuvajev Bizant. Spominjam se kot otrok, ko so šli lovski čuvaji ob nedeljah na velike love, da je imel vsak navezo 5 do 8 psov. Takih lovskih prizorov danes ne vidimo več.

Med vsemi škofjeloškimi lovci, pa tudi iz bližnje okolice, je bil pred šestdesetimi leti najbolj agilen in lovsko izobražen Franc Dolenc. Za tiste čase je imel »Dolenčev oča«, kakor so mu na splošno rekli, že sodobne lovske poglede. Imel je obsežna lastna gorska lovišča, ki so bila vzorno upravljana. V loviščih je zgradil udobne lovske kočice, speljal povsod ustrezne lovske steze, ki so še danes negovane. Kjerkoli je bil lep razgled ali kjer je imela v bližini divjad prehod, je dal napraviti klopce. Na posekah je dal napraviti lesene utice s strelnimi linami kot čakališča. Pogone na parkljasto divjad ni nikomur dovolil. Pač pa je prirejal vzorne brakade v gričevnatih revirjih, in to v enem revirju le vsako drugo leto. Prav tako skrbno je bil pripravljen tudi lovski »koš«, ki ga je redno v določeni uri pripeljal eden njegovih uslužbencev. Pri vseh pogonih je bilo na voljo dovolj psov brakov, tako da so eno skupino psov uporabljali dopoldne, drugo pa popoldne. Tako so bili pri lovu vedno sveži psi. Po lovu je bil tudi reden zadnji pogon v bližnji gostilni.

Po njegovi smrti je bil njegov vzorni lovski naslednik sin Franc, ki žal že tudi lovi v večnih loviščih.

Za izobraževanje lovcev je bilo do druge svetovne vojne kaj malo skrbi. Oblast je odrejala zgolj odstrel velike divjadi po staležu v lovišču. Edini napredek v lovstvu po prvi svetovni vojni je bila uvedba strela na rogarje izključno s kroglo.

Franc Dolenc

Današnji sistem upravljanja lovišč je socialističen, lovišča so last skupnosti in lovske družine jih le upravljajo. Po vojni se je strokovno znanje lovcev močno dvignilo. Zaradi zanimivosti naj navedem, da je bilo v zadnjem desetletju (1956—1966) na Škofjeloškem, ki zajema lovske družine Sorica, Železniki, Selca, Križna gora, Sovodenj, Gorenja vas, Poljane, Škofja Loka in Sorško polje, uplenjenih 3346 kosov srnjadi (od tega povoženih 210), 253 gamsov, 1843 lisic, 3387 zajcev, 127 divjih petelinov, 25 ruševcev, 971 jerebic, 1588 fazanov, 1247 divjih golobov, 157 kljunačev, 109 kun, 56 dihurjev, 63 podlasic, 335 jazbecov, 11 vider, 434 jerebov, 224 rac, 2434 ujed, 6573 vran, srak in šoj, 5 divjih mačk, 9 pižmovk ter 1098 potepuških psov in mačk.

Da bi bil opis lova na Škofjeloškem bolj slikovit in popoln, naj navedem nekaj lovskih dogodivščin.

V Zgornji Luži je živel ljudski pevec Franc Vidmar (1867—1952), po domače Pustotnik; spo-

Franc Vidmar-Pustotnik

min nanj je še živ med tamkajšnjimi domačini. Pokojni Pustotnik ni bil znan samo kot ljudski pevec in šaljivec, bil je tudi lovec. Opeval je dogodivščine iz domačih krajev, včasih prav ostro in zbadljivo. Ker je bil nepismen, je narekoval svoje pesmi ženi, ki jih je z okorno roko zapisovala. Naj navedem le eno v spomin na njegovega soseda Medveda, s katerim sta živela v večnih prepirih in ga je nekoč Pustotnik ustrelil, do mrtvega:

*Milo zapel' so šentlenarsk' zvonov',
pa nisem jih slišou,
za to mi ni žou;
žalostno smrt je Medved prestou.*

*Ce bi vedel ta mož,
da se puška koj sprož,
doma bi bil ostal,
bi b'lo Pustotniku lož.*

Nekega dne je šel Pustotnik z ženo v gozd, pa je nenadoma pred njima skočila na košato smreko kuna. Pustotnik je naročil ženi, naj opo- naša pasji lajež, on pa je tekel domov po puško in kuno ustrelil.

Vse do zadnje vojne je bil na Škofjeloškem pravi raj za lovce na divjega petelina. Spomladi so noči oživele lovci, katerim so rekli Ločani »petelinarji«. Posebno bogato lovišče z divjim petelinom je bil Hrastnik v Selški dolini. V bližini Hrastnika je bila na Praprotnem ob cesti čislana gostilna »Na kazini«, ki jo je vodil znani lovec Matija Dolenc-Kazinar. Ker je bil Matija zelo večš vodnik za lov na petelina, so se k njemu kaj radi zatekali najrazličnejši petični lovci iz Ljubljane. Tudi njegove prave kranjske klobase in pa dober cviček so imeli sloves daleč naokrog. Pevec Pustotnik je torej upravičeno zapel:

*U Hrastniku pojejo petelin'.
Kazinar 'ma pa dober vin.*

*Gostilničar
Matija Dolenc-
Kazinar
s Praprotnega*

Foto J. Ivanjšič

Lovski gosti so bili tu vedno dobro postreženi. Radi so pa tudi dolgo v noč metali »božje podobce«. Pogosto so zaverovani v karte zamudili lov na petelina. Kazinar je dobro poznal njihove navade, pa je sam skočil zarana v gozd in postregel gostom z ustreljenim divjim petelinom. Tako je vsestransko zadovoljil navdušene »nedeljske lovce«.

(Pride konec)

Prvo balkansko prvenstvo v streljanju na umetne golobe

Balkanske države Bolgarija, Grčija, Jugoslavija, Romunija in Turčija prirejajo vsakoletne balkanske igre v raznih športnih panogah. Program pa vsako leto dopolnjujejo; v letu 1967 so vnesle tudi streljanje na umetne golobe v dveh disciplinah — skeet in trap.

Organizacijo I. balkanskega prvenstva je prevzela Grčija, izvedeno pa je bilo v Atenah od 19. 6. do 26. 6. letos v obeh disciplinah. Jugoslavija in Turčija v tekmovalstvu skeet nista imeli zastopstva zaradi nerazvitosti te vrste streljanja. V drugi disciplini trap pa je bila zasedba vseh petih držav popolna. Tekmovali so ekipe in posamezniki v obeh disciplinah, ekipe so sestavljali po 4 tekmovalci iz vsake države in vsake discipline posebej.

Tekmovalstvo v skeet disciplini je bilo izvedeno 21. in 22. 6. na 200 umetnih golobov za vsakega tekmovalca. To je zelo privlačna in dinamična zvrst strelstva. Sam potek tega tekmovalstva je bil zelo razburljiv, kajti iz serije v serijo se je menjalo vodstvo ekip in posameznikov, na kraju pa je le zmagal boljši.

Domačini so po dvodnevni zagrizeni borbi s 741 zadetki osvojili prvo mesto in s tem zlato medaljo. Drugo mesto s 738 zadetki so si priborili romunski tekmovalci in s tem srebrno medaljo. Tretje mesto s 729 zadetki pa je pripadlo bolgarskim tekmovalcem in s tem tudi bronasta medalja.

Rezultati posameznikov so sledeči:

1. Kiril Manolov — Bolgarija	194
2. Dimitru Danciu — Romunija	192
3. Jean Sistovaris — Grčija	191
4. Atanas Tascev — Bolgarija	191
5. Gheorghe Sencovici — Romunija	190

Dne 24. in 25. 6. pa je bilo izvedeno tekmovanje v trap disciplini na 200 umetnih golobov za vsakega tekmovalca za ekipno in konkurenco posameznikov. Tekmovalo je pet ekip iz petih držav.

Za nas Jugoslovane je bilo to tekmovanje prvo v tako močni konkurenci in pri takem številu golobov. Kakor pri skeet, tako je bilo tudi pri trap tekmovanju mnogo zapletov in menjavanj v vodstvu, kjer tudi Jugoslovani nismo prizanašali po svojih močeh.

Prvi dan, 24. junija, je bil ekipni vrstni red sledeč:

1. Romunija	362
2. Grčija	350
3. Bolgarija	333
4. Jugoslavija	331
5. Turčija	304

Drugi dan, 25. junija, se stanje bistveno ni spremenilo, le Romuni so stalno večali razliko, katerim se Grki za nobeno ceno niso mogli približati. Presenečenje je pripravila jugoslovanska ekipa, ki je v tretji seriji prehitela Bolgare in s tem vnesla v Bolgarsko ekipo malce preplaha. Toda veselje v našem taboru je bilo le kratkotrajno, kajti po zadnji seriji je bil vrstni red zopet enak prvemu dnevu s temile končnimi rezultati:

1. Romunija	719
2. Grčija	699
3. Bolgarija	664
4. Jugoslavija	661
5. Turčija	585

Razvrstitev posameznikov v tej disciplini je bila sledeča:

1. Gheorgh Enache — Romunija	186
2. Gheorgh Pangalos — Grčija	185
3. Jože Zadnikar — Jugoslavija	182
4. Stefan Popovici — Romunija	180
5. Ion Dimitrescu — Romunija	179

Plasma ostalih Jugoslovanov:

12. Peter Dimic — Jugoslavija	164
18. Zlatko Trifunović — Jugoslavija	159
21. Djordje Jezdić — Jugoslavija	156

Kljub le povprečnim rezultatom je bila konkurenca zelo močna in je bilo tekmovanje napeto do zadnjega strela v pravem pomenu. Kot posebnost v tej disciplini je bil nastop tekmovalke OLGE TZAVARE in slaba uvrstitev olimpijskega prvaka v Rimu — Romuna DIMITRESCU-ja.

Plasma jugoslovanske ekipe ne kaže prave uvrstitve glede na kvaliteto strelstva pri nas. Napaka je bila v tem, da ni bila reprezentanca izbrana po resničnih močeh posameznikov. Če bi bilo izvedeno izbirno tekmovanje za vstop v državno ekipo, potem bi Zorčič, Rakuša, Vrbinc in Jež ne ostali vsi doma, ekipa Jugoslavije pa bi sigurno zasedla boljše — vsaj tretje mesto.

Na strelišču v Atenah

Jugoslovanska reprezentanca Obe foto J. Zadnikar pri sprejemu na jugoslovanski ambasadi v Atenah

Kot tolažilna okoliščina pri administrativni izbiri državne reprezentance naj bi bila do zadnjega momenta negotovost o nastopu naše ekipe zavoljo nastale politične situacije v Grčiji. Toda to vseeno ne bi smelo biti pravo opravičilo. Organizacija tekmovalca je bila zares na višini, ves čas tekmovalca ni bilo nobene reklamacije, kar je priznanje prireditelju. Tudi gostoljubje do udeležencev je bilo izkazano v polni meri na vsakem mestu. Prireditelj je pripravil tudi večer, posvečen amaterjem lovske puške, s kulturnim programom.

Ves čas tekmovalca v Grčiji smo si tekmovalci izmenjavali razna mišljenja o strelstvu, materialnih možnostih itd. Taki in podobni so pogoji, v katerih živijo strelci Bolgarije in Romunije: imajo mnogo tekmovalj, puške so last strelske ali lovske organizacije, naboje za trening dobivajo od društva brezplačno, letos so tekmovali na evropskem prvenstvu kot ekipa, udeležili se bodo svetovnega prvenstva v Bologni, do tekmovalca v Atenah so postrelili vsak 6500—8000 MB ali MB Super Star.

Grški tekmovalci tudi ne morejo imeti slabših pogojev. Vsi imajo tudi popolnoma novo orožje.

Na tekmovalcu so strelci uporabljali največ Remington — Peters plastične naboje nato Rotweiler, MB, MB Super Star, FN in AZOT-SSSR, s katerimi so tekmovali grški tekmovalci v skeetu. Vse te vrste nabojev je bilo mogoče nabaviti na strelišču samem — Remington, Rotweiler, FN za 3,6 drahme (1 drahma — 42 S din). Sovjetski naboji AZOT pa so bili celo po 1,8 drahme ali 75,6 S din. Lepa primerjava cenam jugoslovanskih nabojev, še bolj pa sposobnosti naše trgovine.

Pod takimi in podobnimi vtisi smo se tovariško pozdravili in si želeli na svidenje v Sofiji leta 1968, kjer bo drugo balkansko prvenstvo.

Jože Zadnikar

I Z L O V S K E G A O P R T N I K A

Vloga kovinskega plašča pri lovski krogli

Prva naloga kovinskega krogelnega plašča je, da risano cev obvaruje pred zasvinčenjem. Krogla, ki jo razvijajoči se plini ob strelu potisnejo v risani cevi skozi polja in brazde, se namreč močno tre ob stenah cevi, ker je kaliber cevi manjši kakor kaliber krogel. Čim mehkejša je kovina krogel, ki se brusi ob stenah cevi, tem več kovine se odbrusi in ostane na stenah cevi. Zato se zasvinčenje cevi najbolj pojavlja ravno pri svinčenih kroglah brez kovinskih plaščev z močnejšimi naboji. Pri velikih plinskih pritiskih, kakršne razvijajo sodobni naboji, bi se svinčena krogla ob rebrih vrtnine na poti skozi cev toliko odbrusila, da bi ne sledila natančno vrtežu — ne bi imela ob izstopu iz cevi toliko zavrtljajev, kakor jih nakazuje viba cevinega vrteža — in bi bili zadetki negotovi, nenanatančni. Zato je prvi namen trdih kovinskih plaščev, da se plašč v cevi čim manj odbrusi, da se prime sten čim manj kovinskih ostankov, drobcev in da krogla dobi polne zavrtljaje. Drugi namen plašča je, da ob zadetku v živalsko telo obdrži kroglo skupaj, da se prezgodaj ne razleti, oziroma ne zmaliči. Na ta način omogoči globinski učinek krogel, ki tako večji del svoje moči odda znotraj telesa ter tako povzroči čim hitrejšo smrt živali, ob čim manjšem uničenju užitnih delov, mesa. S tem je nakazana že tretja naloga krogel oziroma plašča, kdaj, kje in kako naj se krogla v živalskem telesu razstavi, razobliči.

V bistvu oddaja krogla svojo moč, živo, usmrtilno silo v živalskem telesu na dva načina. Ena možnost je, da ob zadetku odpor telesa izmaliči sprednji del krogel v obliko gobe. Tako povečana čelna stran krogel vedno bolj zavira hitrost krogel, ki končno obtiči neke v telesu, oziroma izstopi z močno zmanjšano hitrostjo. Druga možnost zaviranja je, da se krogla pri prehodu skozi telo razstavi na večje ali manjše dele, ki se potem zaradi majhne mase hitro ustavijo in tako oddajo svojo moč na živalsko telo. Med tema skrajnostima je pa mnogo pre-

hodnih oblik oziroma možnosti, odvisnih od zgradbe, konstrukcije krogel in še drugih činiteljev, zadetne hitrosti, trdote plašča itd. V glavnem imamo dve skupini krogel: krogel, ki se razstavijo, razlete in krogel, ki se zmaličijo, deformirajo. Pri kroglah, ki se rade razlete, je možnost, da se to zgodi prezgodaj, preden deli dosežejo življenjsko važne organe. V takem primeru ne ostane divjad v ognju ali v neposredni bližini, zbeži daleč in tako zastreljena, mnogokrat nenajdena, pogine. Druga nevšečnost takih krogel je, da razpršeni delci večkrat uničijo znatne dele divjačine, ki so za človeka neužitni, izgled plena, če mu tak »šrapnel« odpre za dlan veliko rano, pa nelep, neestetičen. Krogla, ki se le gobasto razobliči, ima zaradi svoje nerazdeljene mase večji globinski učinek na življenjsko važne organe in izstopna rana ni prevelika.

Spričo takih različnih učinkov krogel, zahtev lovcev ter zmanjševanja kalibrov in večanja hitrosti krogel so po svetovni vojni izdelali nešteto oblik in sestavov krogel z različnimi plašči iz kovin oziroma njihovih zlitin. Izhodišča na kovina za plašče je baker ali lito železo (jeklo). Čisti baker uporabljajo le za plašče krogel manjših kalibrov in za šibke nabojke. Sicer se baker uporablja v zlitini, največ s 5 do 10% cina (kositra) in s 15 do 20% cinka. S tem postane plašč precej trši od bakra in so najbolj znane zlitine z imenom tombak in gilding. Značilnost za te plašče je žilavo mehka lastnost. Jekleni plašči so zunanaj platirani z nikljem ali bakrovo zlitino in so v primerjavi s tombakom razmeroma trdi in krhki. Te lastnosti plaščev bistveno vplivajo na učinek krogel in njeno prilagodljivost ter na obremenitev, obrabo cevi. Delni jekleni plašči dajejo neenakomerne strelne učinke. Če npr. krogla z jeklenim plaščem in svinčeno glavo zadene živalsko telo, se najprej zmaliči svinčena konica. Nazaj zrinen svinec raztrga plašč v krpe in se potem zdrobi. Ker pri tem svinčeno jedro zgubi oporo, se tudi to razprši in poveča razdejanje v telesu. Če je hitrost krogel manjša in ne zadene kosti,

ki bi nudile primeren odpor, da bi krogla oddala zadosti moči v živalskem telesu, divjad na nastrelu ne obleži. Če pa taka krogla ob veliki hitrosti in moči zadene na velik odpor kosti, se razmeroma močno razkosa in preveč razdene živalsko telo. Drugače je s tombakovim plaščem, ki je mehkejši in žilav; treba je mnogo manj odpora od strani cilja, da se svinčena glava gobasto razširi, plašč se pri tem ne raztrga in krogla prodre v globino ter pri tem odda večji del usmrtilne moči na telo. V tem oziru je krogla s tombakovim plaščem bolj »prilagodljiva« situaciji pri zadetku. Lahko bi po vsem navedenem rekli, da je krogla s tombakovim plaščem in svinčeno glavo ob enakem učinku kakor krogla z jeklenim plaščem »humanejša«, ker mnogo manj uniči živalsko telo. Končno imajo tombak plašči prednost pred jeklenimi, da puškino cev najmanj za polovico manj obrabijo. To sicer ne pride pri lovskih puškah praktično v poštev, saj se cevem, streljanim z jeklenimi plašči pri 2000—3000 strelih praktično ne pozna. Znatno večjo obrabo cevi povzroča čiščenje, zlasti nestrokovno čiščenje, ki lahko najboljše cev glede natančnosti zadetkov v kratkem uniči. Drugo vprašanje, zlasti za naše lovce, pa je občutno večja cena krogel s tombakovim plaščem.

M. Š.

Oj ti sova, preroški nisi ptič!

To je bilo tiste jeseni, ko je koruza posebno dobro obrodila in so divji prašiči skoraj do kraja uničili sosedovo koruzno njivo. Sleherni večer so lomastili po njivah in lovem delali skrbi. Ko se je zvečerilo, je naš ata že oprezal za njimi pod hosto na koncu njive. Toda, kadar jih je čakal zvečer, so ščetinarji prilomastili sredi noči ali proti jutru, če je pa čakal pozneje, so prašiči opravili že prej. »Vsak večer so na njivah, pa ni hudir, da ne bi zmlatil enega,« se je jezil ata. »Nocoj pride še Pepi in enega bova sigurno, če ne več. Postavila se bova na stojišče,

nekdo bo pa moral mrcine pognati iz koruze.« V trdem mraku je že odšel do njiv, a ta večer jih ni bilo. Malo čez polnoč je šel drugi in se takoj vrnil. »Polno jih je v koruzi, zdaj pa le brž, gonjačev je treba!« Ker nismo utegnili iskati koga drugega, smo bili za gonjače dobri kar mi, jaz in dva sinka. »Midva s Pepijem greva naprej na stojišči, vi pa počakajte, da bova že na mestu, ko boste pognali,« je naročil in lovca sta odšla. Malo za njima smo odšli gonjači.

Bledo je sijal zadnji krajec izza oblakov v hladno zgodnje jutro. Nad vasjo so se oglašale sove, hu hup, hu hup. Malo me je spreletelo. Ti preroška ptica napoveduješ smrt nočoj, morebiti prašiču-ščetinarju? Kaj pa, če bi lovca splasila prašiče in bi se pognali proti nam? Ne bi jih rada videla čisto od blizu. In gredoč sem tiho ponavljala, huj, huj, mrcina, huj! »Veš mamica, ata je dejal, da moramo precej časa počakati, da bosta onadva na stojiščih,« je pripomnil sinek.

Čisto tiho je bilo na njivi. So se prašiči potuhnili? Kar poženimo, saj jih menda ni več. »Huj, huj, iz naše koruze, huj, huj!« se mi je mudilo. Nič ni počilo, le iz hoste nad njivo se je začulo lomljenje dračja; prašiči so jo varno odkurili.

Zdaj je strah izginil. Ojunačila sem se in zaklicala za njimi: »Mama ščetinka, nič se ne boj lovcev, kadar bo ženska z njimi. Ta ti pravočasno javi, da jo lahko s svojo družino varno odkuriš.«

»Hvala ti! Ti že veš, da mora tudi moja družina jesti, le pridi še večkrat z lovci,« je odgovarjala ščetinka in lomastila proti Skalici v v varno zavetje za svojo družino. »Ne vem, če me bodo še kdaj povabili s sabo,« sem zaklicala za njo.

»Škoda, če ne, pa lahko noč,« se je komaj še čul ščetinkin glas iz temnega gozda.

Kaj bosta pa lovca rekla, če smo jih prehitro pognali, me je zaskrbelo domov gredoč. In res sta me takole pohvalila: »Ti, mami, bolje, da bi bila doma spala, za samo spakarijo si bila. Midva še nisva bila na stojiščih, ko si že pognala s tistim tvojim huj, huj.«

Nekam nerodno mi je bilo. Pravzaprav pa sem bila zadovoljna, da nisem od blizu videla mame ščetinke, ki se je tako zdrava vrnila v svoj dom z vsemi svojimi puijski, z možem ščetinarjem, stricem Hujem in teto Pujso. Z bližnjega drevesa za vogalom hiše pa se je oglasil čuk: Spat, spat!

Bohorjanka

Pikica

Foto P. V.

Pikica

Zima tisto leto ni bila ostra. Februarsko sonce je že pobiralo sneg s travnikov in njiv. Na robu gozda se je od časa do časa pokazala srnjad. Pri koči je bilo že kopno. Oskrbel sem solnice in očistil lovске steze. Fazanom smo že pokladali krmno. Aprila je bila že prava pomlad. Tisto leto sem imel lepo priložnost za opazovanje življenja v naravi. Resa je bila v cvetju in odcveteli so zvončki, kronice, trobentice in žafran. Dva srnjaka sta že skoraj očistila krepko rogovje, zanikrn pa se mi je zdel eden od obeh vilarjev; rogovje je imel še kosmato, bil je slaboten po telesu in skoraj nič plašljiv. Stara srna je bila močno breja, sodeč, da za dva mladiča. Pogosto sem jo hodil opazovat in včasih je ure in ure nepremično stala v grmovju.

Pomlad je silila v poletje. Življenje je radostno kipelo. Na cvetočih travnikih so se pasli fazani, vmes kak zajček, zjutraj in ob tihih večerih pa je izstopila srnjad. Med njo sem pogrešal svojo znanco, obetajočo mater. V juniju pa sem jo zopet opazil z naraščanjem. Z daljnogledom sem v živahnem mladiču v pisani oblecki spoznal srnico. Zaradi gostih belih pik v dlaki sem jo krstil za Pikico. Njej sem potem posvetil ves prosti čas in Pikica se je lepo razvijala. Neko jutro sem jo iskal v visoki travi. Zaklical sem: »Pikica, kje si?« Pritekla je skoraj do mene. Pogledala me je, za hip obstala, potem pa se mirno pasla dalje. Mati srna je bila previdna, le od daleč

je opazovala brezskrbno igro svojega mladiča. Bil sem srečen in vesel, da se je srnica odzvala in mi zaupala. Njena zaupljivost se je še večala skozi vse poletje. Kadar sem prišel v kočjo, sem jo obiskal. Poklical sem jo in če je slišala, me je pritekla pogledat. Poznala me je po glasu, saj se drugim ni odzvala. Vedno sem imel pri roki piškote, namočene v mleku. Te je imela najraje in je hodila po slaščice kakor priliznjena mačica. Ljudje so se čudili njeni zaupljivosti do mene, saj je prišla iz gozda k meni celo na cesto.

Prišla je jesen in Pikica je zrasla v krepkega mladiča. Ni bila več tako zaupljiva. Konec oktobra Pikice ni bilo več h koči. Preiskal sem gozd v okolici, a zaman. Čez teden dni sem bil znova pri koči, a Pikice spet od nikoder. Prišel sem poizvedovati pri ljudeh in končno mi je Jožek povedal, da je pred tednom zadnjikrat videl Pikico ne daleč od koče, ko se je pasla ob visoki preži. Pod večer je tam jeknil strel. Obšla me je slutnja, da je postala žrtev svoje zaupljivosti in mrharstva.

Vladimir Pleničar

Sámo in jazbeci

Z Marjanom in lovskim terierjem Samom smo oktobrskega jutra drveli čez Barje proti Smrečju pod Lisičjim, da pogledamo za jazbeci. Na Selah pri Bernadu sva se oskrbela s krampom in lopato ter se odpravila k najbližjim jazbinam. Samo je takoj zginil v rov in se

kmalu globoko pod zemljo oglasil. Čez čas je prišel iz jazbine krvav, ker mu je jazbec odtrgal kos kože nad očesom. To ga pa ni motilo, da ne bi takoj zopet zlezel v rov. Nekaj časa se je potem prestavljal sem in tja po rovi, ko pa se je nekako ustalil, sva prišla kopati. Komaj pa sva odstranila rušo, se je boj prestavil za dobre štiri metre. Z ušesom pri tleh sva znova ugotovila mesto borbe in zopet jela kopati. Izmenično sva vihtela kramp in tako prišla dober meter globoko. Samo je vztrajno lajal in se boril že dobro uro. Vedel sem, da ne bo popustil, dokler čuti kopanje. Nepričakovano se odpre rov in sicer od strani. Ko odpade kepa zemlje, zagledam v odprtini jazbečovo glavo. S pripravljenim flobertom sem pomeril med oči. Glava je izginila in videla sva, da se je jazbec obrnil. Tedaj se pokaže glava drugega jazbeca, ki se počasi pomika proti svetlobi. Tudi tega je zadela usoda prvega in ko se je umiril, Marjan izvleče oba jazbeca. Samo pa še vedno laja v rovu. Ko tako strmiva v jazbino, preseščeno opaziva še tretjega jazbeca, obrnjenega proti psu. Po drugem strelu se je tudi ta sivec umiril in ko sva ga potegnili na plan, se je tudi Samo po napornih dveh urah pokazal na svetlem. Ko je videl, da sva že midva vse opravila, je šel pit vodo, mojo malico, ki sem mu jo ponudil za nagrado, pa je le povohal. Jazbeci so tehtali 10, 13 in 17 kg.

Zanimivo, da je kmet, s svojim domom od jazbin le nekaj 300 m, ta dan prvič videl jazbeca, čeprav so mu sivi strici v koruzi za hišo delali škodo. Zato si je hotel prav ob blizu ogledati te ponočnjake pa mu je terierček Samo presrdito kazal zobe. Tepihi iz ustrojenih kož me živo spominjajo na to redko doživetje. Samo pa že čaka na bližajočo se jesen.

C. R.
LD Rakovnik

Sveži merjaščev sled

Nedeljskega jutra sva s prijateljem Milkom šla v Molnik pogledat za divjimi prašiči, ker je dan prej zapadlo za slabo ped snega. Krenila sva k Volčjim jamam, kjer največkrat prihajajo v naše lovišče. Kar pogrelo naju je, ko sva opazila svež sled prašiča, ki je prešel iz lovišča Škofljica na našo stran. Presledit sva ga šla po mejni poti proti Orlam in domnevala, da se je prašič ustavil v našem lovišču, kjer so sicer prašiči le prehodni. Na Orlah ali v Stajah si je iskal hrane, potem pa se je vrnil po svojem sledu, ki je držal v precej veliko goščo.

Milko jo je obšel, jaz pa za sledom vanjo in med mlado smrečje. Tedaj sem zaslišal, da Milko nekaj vpije, pa se mi je zazdelo sumljivo in brž sem po vseh štirih zlezel iz gošče. Ko pridem na plano, zagledam nad seboj v bregu ležečega prašiča. Hitro sem oddal nanj dva strela in prašič, ne da bi kaj nakazal, se je spustil v dolino in zginil za drugim bregom. Na nastrelu je pustil nekaj krvi in dlake. Z Milkom sva šla po tiru. Navzdol v snegu je prašič puščal le malo krvi, ko pa je šel navkreber, je izdihaval kri, da je bil sneg na široko obrizgan. In kmalu sva ga zagledala umirjenega, ležečega v snegu, dobrih sto metrov od nastrela. Neopisno je bilo najino veselje nad prvim uplenjenim prašičem, po vrhu še merjascem. Milko mi je podal okrvavljeno smrekovo vejico in mi navdušen čestital, jaz pa sem plenu izkazal čast z zadnjim grižljajem. Zavlekla sva ga v dolino do avta in šla uspeh proslaviti. Merjasec je tehtal 115 kg, iztrebljen 82 kg in prva moja trofeja čekanov mi sedaj krasi stanovanje. Upam, da ni zadnja.

C. R.
LD Rakovnik

Na divje prašiče

Meteorologi so morali zabeležiti, da je bil letošnji februar izredno topel, kar je oviralo lov na divje race in divje prašiče. Snega skoraj ni bilo in zato tudi ne sledov. Zadnjo nedeljo v februarju pa smo pri odhodu z doma imeli občutek, da bo zadnji pogon na ščetinarje uspešen, saj je LD Boštanj zanj vse temeljito pripravila. Tudi jaz sem bila vzneta, ko me je oče povabil, da ga spremljam na lovu. Bila sem namreč že nekajkrat z njim in vedno sem kaj lepega doživela ob srečanju z divjadjo. Zlasti je bilo zame doživetje, ko se je jelen, umikajoč se pred lovci, ustavil dobrih 5 metrov pred menoj, potem obšel Planino nad Zidanim mostom, se vrnil pred naju ter zbežal, od koder je prišel.

Lovovodja K. Sajdl je pozdravil kakih 40 zbranih lovcev in jim dal navodila. Gostje z vsega Posavja in iz Padove so disciplinirano zastavili stojišča. Z nekaj gosti in očetom sem krenila skozi mlado podrast do smrečja. Vsa dolina pred nami je bila od vseh strani zaprta z lovci. Z očetom sva stala na robu smrečja in dobila sem nalogo, da opazujem izsek v gozdu. Prvi strelji so se oglasili daleč v dolini, nato je počilo nad nama v hribu, kjer je stal italijanski gost. Mimo naju je za robom švignila lisica. Pasja gonja je prihajala vedno bliže. Psi so gonili v več smereh. Nasproti naju in po vrhu hriba so pokale puške in gonja psov je odmevala od bregov. Po treh urah je bil zbor lovcev pri koči. Lovca začetnika sta uplenila: eden svinjico pri 50 kg, drugi pa merjasca, težkega 130 kg. Zato sta zvečer oba prejela slavnostni lovski krst in vse, kar je s tem obredom v zvezi. Po izdatnem prigrizku je bil pogon še po sosednjih dolinah, vendar jalov. Pozno popoldne smo se vrnili h koči, kjer so bile še strelske teke. Zbor lovcev v koči, ob odličnih pripravljenih jetrcih in »zajčji krvi«, je dokazal, da gre veliko veselih in zadovoljnih ljudi tudi v majhno hiško.

Alenka Mikulič

Zajčje večalo za potepuške pse

V zadnjih letih se mi je nekajkrat primerilo, da sem z zajčjim veškom privabil pred puško potepuškega psa. V gojitvenem lovišču Ljubljansko polje sem ob Savi večkrat naletel na psa klateža, ki je tiho gonil zajca ali srno. Nisem mu mogel do živga. Konec januarja sem pri krmljenju fazanov opazil popolnoma svež pasji sled in sklepal, da mora biti klatež v bližini. Poskusil sem z večalom in kmalu opazil veliko mrčino, ki v lahnem drncu teče proti meni. Toda na kakih 50 korakov se nenadoma ustavi, ker me je verjetno zavohal. Zato sem brž užgal in ga z drugim strelom umiril. Vedno imam večalo pri sebi, kar tudi drugim lovcom priporočam, saj je znano, da tak potepuh, v čigar zobeh je že vokal zajec, rad pride po pečenko. Pa tudi lisica. Tudi volka potegne zajčji vek.

L. Zupan

Nekaj dopolnil k članku inž. Janeza Černača »Sence«

Ugotovitve pisca v »Lovcu« št. 3/67 so nedvomno stvarne. Članek me je spodbudil, da prispevam nekaj svojih opažanj o nepravilnem in nepravilnem izvajanju lova. Pisec med drugim omenja, da so pogoste nepravilnosti povezane z lovskim turizmom. Ta ugotovitev je povsem pravilna in se ji v celoti pridružujem. Saj sem imel priložnost, da sem se sam prepričal o pogostih nepravilnostih pri lovih na zajca in fazana, da so lovski turisti med pogonom s šibrami streljali na srnjad. Poleg kršitve zakonskih določil nastaja s tem dvojna gospodarska škoda. Ustreljena srnjad namreč ni določena za odstrel in tako pogosto padejo mlade srne in srnjaki. S šibrami streljana srnjad je

pa pogostokrat ranjena in čez čas zastreljena pogine. Znano je, da gre ranjena srnjad kilometre daleč od nastrela. Takojšnje iskanje je zastoj, pozneje se pa nihče več za to ne zmeni. Tako gre precejšen del srnjadi v nič. Ne bom trdil, da vsi lovci ali vse družine to dopuščajo, vem pa vsaj za dvoje takih družin.

Pisec članka omenja divji lov — streljanje iz avtomobilov. Tudi to se resnično dogaja in čedalje pogostejše, ne samo od strani divjih lovecev, temveč tudi od legalnih lovecev, ki streljajo fazane na njivah iz avtomobila. Taki streljači so lovski morali bolj nevarni kakor divji lovci divjadi. Prav tako kršijo lovska načela lovci turisti. Vem za primer na cesti med Radgono in Benediktom. Tam je med 22. in 23. uro vozil avtomobil s tujo registracijo, v katerem so se štirje lovci vračali z lova v Pomurju. Nenadoma se avtomobil ustavi in strel iz vozila podere zajčka na cesti, ki se ni znašel v žarometih. Za ta plen ni bilo pristojbin. Mislim, da to niso redki primeri in da je vožnja v nočnih urah večkrat namerna. Tudi piščeva ugotovitev drži, da veliko grehov ostane znanih le storilcem. Čas razkrije le manjši del prestopkov in še ti niso javno obravnavani, zlasti ne tisti, ki jih zagreše legalni lovci.

Ivan Kozlovič,
Gornja Radgona

Medvedek

Pravijo, da je trinajsti nesrečen dan. Meni pa je trinajsti junij letos prinesel prav posebno zadovoljstvo. Takole je bilo:

Po domala četrt stoletja se mi je končno ponudila priložnost, da se znani notranjski rodbini Rusovih iz Loškega potoka vsaj malo oddolžim za pomoč in vso dobroto, ki sem jo sestradini partizan užil med vojno: prepeljal sem jim bolnico iz prenatrpane ljubljanske bolnišnice nazaj med smreke, po zdravje v dobri notranjski zrak. V kuhinji na Hribu, ki me je bila prenekaterikrat več kot nahranila, je sedel trikrat možak. Ko sva se ovohala, sva ugotovila, da oba spadava v zeleno bratovščino, on je celo starešina LD Loški potok. In ko smo še ugotovili, da jaz sem ter tja škribontam v »Lovca«, sem doživel posebno povabilo: lov na medveda, z golimi rokami in to kar takoj! Vsak dan da ga vidiš, tik ob cesti v Jelenov žleb. Nič ni plašen, le če se mu približaš preveč, zbeži na prvo drevo.

Bil je seveda mladič, še tistega jutra so ga ljudje že držali, a tako je klical na pamagaj, da so ga

brž spustili. Kajti če bi ga slišala mati, bi pridrvela kot tank in slabo bi bilo. Francozi sicer pravijo, da ni nič nevarnejšega kot general in ženska, ki se starata, vendar Potočanje sredi gozdov poznajo še hujše: medvedko z mladiči. Nedavno jim je do smrti pobila moža, ki je sam v gozdu po nesreči naletel na njen zarod. Nama s starešino je bilo jasno, da se medvedek drži že cele dneve na istem mestu le zato, ker je izgubil mater ali ona njega, kakorkoli že. In da ga bo kmalu konec od lakote, mraza, mokrote, volka, kakih psov ali pa kar od človeka, te najhujše vseh zveri, če ga stara brž ne najde. Tako smo krenili na medveda. Mene mestnega škrica so potaknili v škornje, me vtaknili v dežni plašč, na glavo pa so mi posadili star lovski »škerlak«. Sedli smo v nov poltovorni VW, družinski pridelek iz bogate dežele Švablandije. Stirje smo bili, vozil je sin starešine Avstelja, stare lovske krvi, ded, rodom s Češkega, je bil poklicni lovec v tedaj grofovskem Jelenovem žlebu. Pred medvedko, ki je ni, naj bi nas ščitili starešinova preskušena mavzerka pa sumljiva škricova pištola.

Brž smo našli prizorišče jutranjega »boja« z medvedom. Od ondot smo se razvili v strelce pa hajdi v gozd. Vsako smreko smo pogledali, če nas medved kod ne gleda zviška. Nismo hodili četrt ure, ko zaslišim kričanje: »Je že tu, tamle gre čez cesto!« Mi na vrat na nos za glasom in že vidim, kako nekaj majhega, črnkastega z belim ovratnikom pleza med vejami v smreko. Mladi sin takoj za njim! Nastala je čudna tekma. Medvedek je brundal in protestiral; iz njega je ves čas nekaj padalo, od strahu menda, če ne iz nejevolje. Kako dol z njim, ko ga bo dohitel? Da bi ga vrgel? Ne, otroče se vendar lahko polomi! Pa je kosmatinček položaj rešil kar sam. Brž ko je videl, da ga bo človek dohitel, jo je po nasprotni strani debela ubral — navzdol. Mi trije pa brž pod smreko in ko nam je malo nad glavami odskočil, sta se dva krepka možakarja kar vrgla na medveda. Naš je! A ni se dal. Ko smo ga nesli, je brcal, grizel, praskal od sile, tožil pa tako, da je segalo v srce še nam, kaj šele materi, če bi bila kje blizu. Mavzerica in pištola sta slabih občutkov oprezovali na vse plati, ko smo bolj tekli kot hodili proti varnemu jeklenemu konju. Močna roka je malčku stisnila gobček, da je utihnil. »Ta pa vaga še manj kot jaz v Dachau; same koščice so ga,« se je starešina spomnil svojih tedanjih 32(!) kil v znamenju danes vse

Foto B. Krže

preveč pozabljenih časov pod napis »Freude durch Arbeit«...

Medvedek je moral v prtljažnik, mi pa smo si kar oddahnili, ko je avto potegnil. Sedaj nam stara, ki je ni, ne more nič več. In ves naš imenitni lov na medveda ni trajal niti pol ure.

»Jehata, jehata, kej tacga pa še ne,« so vzklিকnili Avsteljeva mama, ko se je v trden kurnik preselila nova domača žival. Grizla je in praskala, segala s krempljastimi šapicami med kletkinimi palicami nazaj po prostosti, plesala in protestirala. Domači petelin je to početje napeto motril, potem ko je bil kure nagnal v varen kot. Za vsak primer, »la donna e mobile!« To ve vsak pravi petelin. Od živalce pa je zopet kar kapalo, sama borna trava. Dodobra je bil sestradan pa sam zapuščen ne bi več dolgo živel. A prišla je latvica, v njej kos kruha in čezenj nekaj belega, dišечеega, sladkega. Brž ko je naš medo zavohal mleček, ga je polokal na mah, ob drugem zalogaju pa še beli kruhek. In prav nič se ni menil za hvaležno občinstvo, ki se ga je nateklo z vseh strani, otroci seveda prvi. Kar v kot se je stisnil, si zadovoljno oblizoval smrček in radovedno pogledoval po svojih novih znaneih. Toda še eno preizkušnjo je moral prestati, tako ki meni mestnemu človeku ne bi bila prišla na um. Na kmetih so natančni pa so hoteli vedeti, kaj da medo pravzaprav je, medvedek ali medvedkica. Zopet so ga potegnili ven. Vendar je strokovna komisija, sestavljena iz vseh treh spolov, ime-

la posla precej, da se je skozi gosti kožušek prekopala do spoznanja: punčka je! Bil je pristen ljudski prizor za olimpske bogove! Potem je punčka končno dobila svoj mir, jaz pa sem odšel, poln globoke sreče nad življenjem.

Dan za tem sem zvedel, da so blizu Retij pri Laščah videvali medvedko s kar štirimi mladiči, zadnje čase pa vodi le tri. Kaj če je naša punčka četrta, izgubljena, odbita, kdo bi vedel?

Kakšna bo punčkina nadaljnja usoda? Kak živalski vrt v tujini, miloščina civilizacije veliki Naravi? Ali pa mogoče junaška devizna lovska krogla, z visoke preže, ko se bo revše napol privezano gostilo na kakem nalašč v ta državotvorni namen napravljenem mrhovišču...? Vsaj prvo bi ji privoščil, preveč čudovito mi bo ostala v spominu.

Francè Avčin

Moj petelin

Letos sem se za prvomajske praznike končno odpravil na ta dolgo pričakovani lov. S prijateljem Bransbergerjem in vodnikom smo noč pred praznikom prespali v planinski koči na Menini, kar na klopih, ker drugje ni bilo prostora. Zjutraj ob dveh smo se odpravili v revir, ker pa je rosilo in pihalo, smo se vrnili v dolino. Zvečer 1. maja sva se vsak s svojim vodnikom zopet odpravila. Z vodnikom Čirilom sva nekaj ur predremala v drvarski bajti, ob treh pa sva krenila. Dobro uro sva hodila po revirju, ne da bi kaj slišala. Zato sva zavila v drugo smer. Kmalu me vodnik opozori, da petelin poje. Takoj sva začela

Kje je ona

Foto I. Napotnik

naskakovati, kar je bilo zame najbolj zanimivo, kajti vsak nepravilen korak oziroma šum bi bil lahko usoden. Po daljšem naskakovanju sva prišla do suhe smreke in ga iskala, jaz z leve, vodnik z desne strani drevesa. Čez čas me opozori, da vidi petelina. Deset minut sem buljil v pokazano smer, a videl nisem ničesar. Končno sem ga zagledal na bukvi. Ves nestrpen sem pomeril, toda skoraj nisem upal sprožiti, da bi ne zgrešil. Z vso voljo sem se le umiril in sprožil. Veselje mi je prekipelo, ko je pred mano ležal dragoceni plen. To je bilo zame nepozabno doživetje, kakršnega želim tudi drugim lovcom. Vrnitev v dolino je bila nadvse vesela, vesela posebno zame — nižinskega lovca iz Pomurja.

Ivan Poropat

Rešimo zarod srnjadi!

Učinkovite iznajdbe se čisto odlikujejo po svoji enostavnosti. Nekaj podobnega objavlja »Wild und Hund« št. 3/1967 glede zaščite srnjih mladičev pred kosilnimi stroji. Mladiči v prvih tednih življenja namreč ne beže z materjo pred nevarnostjo, temveč se pritisnejo k tlor, kjer jih krije varovalna barva pred zalezovalci. To naredi prav tako pred kosilnimi stroji in strojnik ne opazi negibno ležečih malčkov, ki jih pokonča kosilnica. Vse doslej znane naprave, ki naj bi reševale divjad pred noži kosilnic in ki bi ne ovirale dela, se niso obnesle. Kmet in poklicni lovec na Švabskem pa sta ta problem kaj enostavno rešila, sicer ne stoodstotno,

vendar bolje kakor vse naprave na kosilnicah. To »Kolumbovo jajce« ni nič drugega kakor dobra dva metra dolg, nekoliko poševno v tla zapičen kolec, na katerega je nataknjena prazna papirnata vreča. Posebno se obnesejo pisano pobarvane vreče od umetnih gnojil in podobne, ki pa morajo vseti in plapolati kakih 30 cm nad travo. Ta strašila je treba postaviti pozno popoldne pred dnevom košnje, po dva ali tri na razdaljo 100 metrov. Nenaden pojav neznanega strašila vznemiri srne, da odvedejo svoje mladiče iz okolice vse dotlej, dokler se ne prepričajo, da jim prikazni niso nevarne. Po opravljeni košnji je treba strašila odstraniti, sicer zgube svoj učinek. Če velik travnik kosimo postopoma, moramo po košnji tudi z nepokošenega dela odstraniti strašila, ker sicer želeni učinek izostane. Po dveletni uporabi teh strašil v velikem obsegu so v Nemčiji preprečili 70 odstotkov dosedanjih izgub. Lovska zveza Bavarske je po teh uspehih izdala letake s pozivom: Rešujte srnji zarod s tem enostavnim strašilom! — Poskusimo tudi mi!

Jurij Verovšek

Volka — samca

je 22. junija 1967 uplenil lovski čuvaj Zavoda za gojitev divjadi »Jelen«, Snežnik, Vinko Mlakar. Čuvaj je na lazcu opazoval srnjad, ko se je v mraku pokazal volk in ga je s kroglo na dobrih 120 korakov podrl. Volk je tehtal 44 kg in ga je preparator ocenil na 5 let starosti.

B. Krže

Foto Bransberger

Tovariši s plenom

MLADI PIŠČIO

Lovčev vodnik

Naša hiša je stala na sončnem kraju nad žuborečim potokom, okrog nje pa so se širili zeleni travniki, poleti posuti s pisanim cvetjem. Za travniki so se razprostirali širni, temni gozdovi s skritimi stezami. Nekaj korakov od naše hiše je stala lovska koč, vabljiva s svojim zelenim balkonom. Tih in miren je bil kotiček okrog mojega doma vse do tlej, dokler v lovsko kočo »Pri Štefuci« niso prišli za nekaj dni lovci, da izvrše svoj planirani lov. Ker sem dobro poznal vsa pota in steze v okolici, so me lovci večkrat jemali s seboj za vodnika. Tako me je julijskega popoldne vzel s seboj tudi lovec Karel. Vdih sem ga mimo Rini-jekovega travnika čez Petinove jame proti Borovju. Na vprašanje, če dobro poznam pot, sem odločno pritrdil. Lepo sva prišla do Petelinovih jam, kjer sva zavila s poti v mlad smrekov gozd, da obideva močvirje. Hodila sva počasi, počiti ni smela nobena večjica. Karel je neprestano klical srnjaka, jaz pa sem skrbel za smer hoje. Dlje sva šla, gostejši in nepreglednejši je bil gozd in vse lepši teren za lov. Lovcu Karlu se je to dopadlo in je še in še hotel naprej. Vsakokrat pa me je vprašal, če poznam kraj. Vedno sem pritrdil, čeprav je sam nisem vedel, kje sem. Sram me je namreč bilo priznati, da se v kraju ne spoznam več. Medtem so temne megle zakrile sonce in nekeje v daljavi je že grmelo. Pohitela sva, toda nevihta naju je prehitela. Na srečo sva pod neko smreko našla majhno kolibo in sedla vanjo. Karel si je puško prislonil ob ramo, da je izgledalo, kakor da ima strelvod zoper strele, ki so paralele oblake nad nama. Zaspal je. Čemerno sem sedel ob njem, poln strahu in groze in tresla me je skrb, ker sva zašla. Skrb je prekinil oster blisk, ki je razparal sosednje drevo. Še bolj sem se stisnil k lovcu, ki je kar naprej spal. Zeblo me je in skoraj sem zajokal. Težke kaplje so nama padale po glavi skozi streho. Končno se je lovec zbudil in živa in zdrava sva naposled le dočkala, da je znova posijalo sonce. Težko sem hodil bos po debeli plasti toče, ki jo je poleg dežja nasula nevihta. »Grev domov?« sem vprašal. »Domov,« je odgovoril lovec. Torej domov, sem se zamislil. Toda v katero smer naj ga vodim?

»Šla bova tu naprej,« sem mu kar zapovedal. In šla sva — ob robu gozda in močvirja po stezi, ki je tudi za mene vodila v neznano. Kasneje sem ugotovil, da sem hodil in vodil prav. Lepo sva namreč prišla na pot, kjer sva bila prej zavila v gozd. Po polurni hoji sva bila že v lovski koči s strašno »velikim srnjakom«. Od zahoda pa je spet sijalo toplo julijsko sonce.

Franc Hribernik

LITERATURA

PRIROČNIK ZA VZREJO IN ŠOLANJE ŠPORTNIH IN SLUŽBENIH PSOV

V naši kinološki literaturi smo za beležili še en pomemben dogodek. Kmalu po izidu knjige »Moj pes«, ki jo je sestavil dr. Janko Lavrič, je Zveza klubov za vzrejo športnih in službenih psov SR Slovenije izdala »Priročnik za vzrejo športnih in službenih psov, katerega avtor je Miroslav Zidar, sodnik za delo in zunanost športnih in službenih psov. Obe deli se med seboj dopolnjujeta in sta potrebni tako lovskemu kakor ne-lovskemu kinologu. Omenjeni priročnik vsebuje poleg mednarodnih pravil za izpite in tekmovanja ter napotkov za šolanje športnih in službenih psov tudi splošno študijsko snov za vse sodniške pripravnike, vzreditelje in vse tiste, ki si žele izpopolniti svoje kinološko znanje, neglede na to ali so lovci ali ne. V priročniku je namreč avtorju uspelo v zgoščenih oblikah obdelati tudi zgodovino razvoja psa, anatomijo, napake pasje zunanosti in drugo. Torej bo priročnik dobrodošel vsakemu, ki ima psa, tudi lovcu.

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Lovska zveza in lovska družina Ljutomer

Lovci z desnega brega Mure gredo v korak z razvojem lovstva. Skladno z novimi zakonskimi določili so 6. maja 1967 ustanovili lastno lovsko zvezo, ki je nekoč že bila in dobro uspevala. Pod-

ročna zveza zaenkrat vključuje štiri lovske družine: Ljutomer, Križevci pri Ljutomeru, Bučkovci in Videm ob Ščavnici. Zveza se je včlanila v Lovsko zvezo Slovenije v Ljubljani. Za dobro delovanje te nove zveze pa je želeli, da bi se vanjo vključile še družine, ki spadajo v območje Ljutomera. S tem bi se še bolj utrdila ustanovljena zveza Ljutomer, družine pa bi imele boljše in hitrejšo povezavo in s tem lažje delo v družinah samih. Možnosti za priključitev imajo še LD: Tomaž, Radenci, Negova, Radgona, Ivanjokovci, Miklavž in Kog. Seveda je to izključno zadeva njih samih. Svet sedanjega področja LZ Ljutomer je gričevnat (65 %), manjši del (35 %) pa je ravnina. Skupna površina štirih lovišč obsega 23 000 hektarjev z 224 člani. S priključitvijo še drugih sedmih družin bi mnogo lažje reševali vse lovske probleme, ki so namreč 11 družinam skupni. Prav tako bi uspešneje reševali gospodarska vprašanja v LZ Ljutomer.

LD Ljutomer si je vsa leta prizadevala, da v svojem naravno lepem in z divjadjo bogatem lovišču zgradi svoj lovski dom. Zadnjih pet let je namreč vprašanje doma postalo pereče spricho hitrega gospodarskega razvoja lovstva in lovskega turizma. Odločna volja članstva in neumorna delavnost upravnega in gradbenega odbora sta željo članstva uresničili in tako so lovci LD Ljutomer 28. maja 1967 v okviru občinskega praznika (1. junij) svečano odprli svoj dom. To je za družino velika pridobitev in ponos, saj je dom postal torišče vsega lovskega izživljanja ter idealna postojanka za rekreacijo. Družina tesno sodeluje z občinsko skupščino Ljutomer in je v sporazumu s sosednjimi lovskeimi družinami pridobila vse površine na območju občine, tako da sedaj lovišče meri 7200 ha. Družina ima dva stalna lovska čuvaja in šteje 90 članov. Za osvežitev in zvišanje staleža divjadi spušča družina v lovišče letno po 1000 do 1500 fazanov, od časa do časa pa tudi zajce in jerebice. Na zadnjem občnem zboru je sprejela vrsto sklepov, potrdila pravila in uskladila nov družinski poslovnik. V dveletni poslovni dobi je družina izključila tri člane, pet jih pa kaznovala s krajšimi prepovedmi lova. Komisija za škodo od divjadi rešuje vprašanje odškodnine z zadrugo, s kombinatom in kmeti sporazumno na najbolj korekten način. Divji lov še ni docela zamrl, a ga družina stalno in uspešno zatira.

Ob otvoritvi lovskega doma je LZ Ljutomer priredila strelsko tekmovanje na umetne golobe.

Ferdo Pihler, predsednik gradbenega odbora, pozdravlja goste in lovce ter predaja besedo predsedniku skupščine občine Ljutomer

Lovski dom LD Ljutomer

Obe foto J. Ivanjšič

Uspehi ekipnega tekmovanja (nastopile so 4 petčlanske ekipe):

I. mesto: LD Ljutomer — 28 zadetkov (od 50 golobov);

II. mesto: LD Križevci — 21 zadetkov;

III. mesto: LD Bučkovci — 20 zadetkov;

IV. mesto: LD Videm ob Ščavnici — 8 zadetkov.

Nagrade: za I. mesto prehodni pokal Lovske zveze Ljutomer in pismeno priznanje LD Ljutomer, za II. in III. mesto pismeno priznanje LD Ljutomer.

Uspehi posameznikov (nastopilo je 96 strelcev):

I. mesto: Alojz Jureš, LD Križevci — 5 zadetkov (od 10 golobov);

II. mesto: Branko Pušenjak, LD Ljutomer — 4 zadetki;

III. mesto: Alojz Vebarič, LD Ljutomer — 4 zadetki.

Nagrade: za I. mesto pismeno priznanje LD Ljutomer,

za II. in III. mesto praktični darili.

Janko Ivanjšič

Strelsko tekmovanje v Kranju

Strelsko tekmovanje, ki ga prireja gorenjska lovska zveza, je že tradicija. Letos so se pomerili gorenjski lovci-strelci na strelišču v Struževem v nedeljo, 2. julija.

V streljanju na umetne golobe kot na tarčo strnjaka so sodelovale ekipe in posamezniki, v glavnem po pravilniku Strelske zveze Jugoslavije. Na umetne golobe je streljalo 11 tričlanskih ekip enajstih LD in 35 posameznikov, na tarčo strnjaka pa 12 ekip po tri strelce in 42 posameznikov.

Vsak član ekipe ali posameznik je streljal na 10 golobov. Na »srnja-

ka« pa je vsak strellec oddal na razdaljo 35 m v treh minutah, prosto stojé, z malokalibrsko puško brez strelnega daljnogleda 10 strelcev.

Uspehi streljanja na umetne golobe:

Ekipe

1. LD Šenčur (J. Kirbiš, S. Velikanje, A. Zorzut) 22 zadetkov od 30 možnih;

2. LD Storžič (T. Prestor, V. Weit-hausser, C. Ropret) 19 zadetkov;

3. LD Jošt (J. Klemen, M. Fabjan, I. Fabjan) 14 zadetkov.

Posamezniki

1. Jože Kirbiš — LD Šenčur, 9 zadetkov od 10 možnih;

2. Tone Prestor — LD Storžič, 8 zadetkov;

3. Slavko Velikanje — LD Šenčur, 8 zadetkov.

Uspehi streljanja na tarčo strnjaka:

Ekipe

1. LD Jošt (J. Klemen, M. Fabjan, A. Papler) 315 krogov od 360 možnih;

2. LD Storžič (L. Laknar, T. Prestor, C. Ropret) 304 kroge;

3. LD Šenčur (E. Arzenšek, K. Korkalj, M. Gašperšič) 293 krogov.

Posamezniki

1. Janez Markelj, LD Kovor, 117 krogov od 120 možnih;

2. Jože Fon, LD Bled, 115 krogov;

3. Emil Arzenšek, LD Šenčur, 113 krogov.

Po končanem tekmovanju je predsednik LZ Gorenjske Miloš Kelih čestital tekmovalcem in najboljšim podelil diplome in nagrade. Puško bokarico kot prehodno priznanje najboljši ekipi na umetne golobe je osvojila LD Šenčur, flobert puško kot prehodno nagrado pa prva ekipa na »srnjaka«, ekipa LD Jošt.

-elf-

LD »Oljka« v Šmartnem ob Paki je 28. maja 1967 na svojem posvetu pri lovski koči v Skornem slavila štiri odlikovance izmed svojih zaslužnih lovcev in jim podelila diplome. Zastopnik Lovske zveze Celje Tone Korošec je izročil znake za zasluge starešini LD Francu Zoharju, tajniku Avgustu Travnerju, gospodarju Mihi Letonji in najstarejšemu članu lovskega kolektiva Francu Ajdiču. V kratkem je orisal delo odlikovancev in vse družine od ustanovitve do danes. Starešina LD »Oljka« se je zahvalil zastopniku LZ Celje Tonetu Korošču za podeljena odlikovanja ter naglasil njegove zasluge za lovsko družino v Šmartnem ob Paki, katere ustanovitelj je bil pred 40 leti. Hkrati mu je izročil diplomu častnega člana LD »Oljka«. Starešina Zohar je izročil pohvalno diplomu

tudi Ivanu Atelšku, za požrtvovalno delo, zlasti pri graditvi lovske koče v Skornem. Po slavnostnem lovskem posvetu so člani družine z gosti in odlikovanci v sproščeni, vedri besedi obujali lovske spomine.

K.

JUBILANTI

Še vedno mladi!

Ko so bili jubilarji naprošeni, naj povedo, kako se počutijo, so vsi v en glas odgovorili, da so še mladi. To je bilo letos na kresni dan, v soboto 24. junija, pred domom Lovske družine Vodice. In vso to ploč ni bilo zadrege za dobro besedo in lepo pesem.

Na rdeči zavesi na steni Doma je bilo napisanih sedem imen: **Franc Rebernik** (75 let), **Andrej Jenko** (70 let), **Drago Hočever** (65 let) in kar štirje 60-letniki: **Franc Brank**, **Darko Černej**, **Franc Kovič** in **Vladimir Pleničar**. Nekateri so imeli svoj jubilejni rojstni dan že za seboj, drugim bo potekel v prihodnjih mesecih tega leta. Vsi so zaslužni člani lovske družine, nekateri so zelo delavni tudi na širših področjih lovstva in kinologije.

Prijetni dogodek, ko smo vsem prisrčno stisnili roko v želji za osebno srečo, bo ostal jubilarjem in udeležencem proslave v lepem spominu.

LD Vodice

Primarij dr. Franc Steinfelser 80-letnik

Ugledni jubilar je član LD »Hum«, Celje in že 60 let nosi lovsko puško. Njegova lovska pot se začne ob Ščavnici, saj je bil pri Ani - Zg. Ščavnici rojen in ga je kasneje vodila pot po mnogih loviščih Slovenije. Več let je bil v LD predsednik disciplinskega razsodišča in je s svojo strogo objektivnostjo vedno pazil, da se ne bi komurkoli zgodila krivica. Še vedno se zanima za življenje v družini in se še večkrat udeleži skupnih lovov. Najljubši mu je lov na pernat divjad, zlasti na divje golobe. Tudi v Lovca je pisal in predaval po družinah. Leta 1920 je prevzel kot prvi slovenski kirurg vodstvo kirurškega oddelka bolnice v Celju. Leta 1941 so mu Nemci zaplenili vse premoženje in ga zaprli. Obsojenemu na smrt se mu je posrečilo pobeg-

niti na Dolenjsko, kjer je v Kandiji delal na kirurškem oddelku in ves čas sodeloval s partizani. Leta 1945 je znova prevzel vodstvo kirurškega oddelka v Celju in ga vodil do upokojitve leta 1948.

Za uspešno delo v lovstvu je bil odlikovan z Redom za lovske zasluge II. stopnje. Spoštovanemu lovskemu tovarišu iskreno čestitamo in mu kličemo še na mnoga zdrava in zadovoljna leta v zeleni bratovščini!

Člani LD »Hum«
Celje — T. K.

Ing. Rupert Brovet je v krogu svoje družine 7. junija letos obhajal 80-letnico svojega življenja. Lovca je že od leta 1905. Takoj po zadnji vojni se je vključil v našo lovsko organizacijo. Bil je dolga leta starešina LD Trebnje. Pri Lovski zvezi Novo mesto pa ves čas član upravnega odbora in vodja gojitvenega odseka. Redno je sodeloval in pomagal pri utrje-

vanju naše organizacije. Je član izpitne komisije in še vedno aktiven.

Za njegovo vestno delo je bil odlikovan z Znakom za zasluge, Redom za lovske zasluge II. stopnje in z Redom II. stopnje za kinološke zasluge.

Vsi njegovi dolgoletni sodelavci in članstvo mu želimo ob njegovi 80-letnici, da bi bil med nami še mnoga leta čil in zdrav!

Tovariš Rupert, hvala Ti za Tvoje nesebično delo in še za naprej »dober pogled«!

Franjo Bule

Franc Založnik, član LD Hoče, 70-letnik, si je v 50 letih lovskega udejstvovanja pridobil mnogo izkušenj, ki jih nesebično prenaša na mladi lovski rod. Med okupacijo je bil aktivist v NOB in po osvoboditvi leta 1945 soustanovitelj družine, ki jo je kot starešina celo desetletje uspešno vodil. Za našo deželo se je boril že kot Maistrov borec. Kot lovec še ni v pokoju in ljudje ga poznajo kot lovca, ki vozi svojega terierčka na kolesu.

Valentin Štern, 60-letnik, prav tako član LD Hoče, njen soustanovitelj, 40 let lovec, je bil dolga leta namestnik starešine in potem predsednik nadzornega odbora. Med okupacijo so imeli pohorski partizani varno zavetišče na njegovi vzorni domačiji. Lovskim tovarišem duhovito pripoveduje svoje lovske zgodbe in zlasti tisto, kako je medveda zamenjal za psa in kako jo je ubral, ko se mu je medved predstavil.

Obema jubilarjema in dragima tovarišema želimo še mnogo vedrih uric med nami, na lovu pa dober pogled!

Lovci LD Hoče

Ivan Žnideršič, član LD Višnja gora, 60-letnik. Že v svojem dvanajstem letu je na skrivaj z očetovo puško uplenil prvega divjega zajca. Sicer je zavoljo tega boleče občutil trdo očetovo roko, toda lovska kri se ni ohladila in je potem pod očetovim vodstvom postal iz lovčka lovec, ki je še danes zvest lovišču in Lovski družini Višnja gora, kjer je bil dolga leta član nadzornega odbora. Vzornemu lovcu in tovarišu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let dober pogled na brakadah!

LD Višnja gora — Š. B.

Ivan Bertok, član LD Koper, je v svojem 84. letu umrl. Pokojnik je bil po svoji moštosti in iskrenem tovarištvu znan daleč naokrog. Bil je med soustanovitelji prvega slovenskega lovskega društva na tem področju leta 1910 v Dekanijah in vztrajen sodelavec v tedanjih kulturnih društvih, ki so se upirala raznarodovanju. Poštenega lovca in dobrega družabnika bomo ohranili v častnem in trajnem spominu!

LD Koper

Štefan Biček, član LD Železniki, nas je v 71. letu starosti nenadoma zapustil. Iskrenega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu!

LD Železniki — F. Š.

LOVSKA KINOLOGIJA

Razstava psov vseh pasem v Novem Sadu

V okviru mednarodne lovske razstave in sejma lova in ribolova organizira tudi Kinološka zveza Jugoslavije vrsto prireditev. Mednarodna razstava psov bo 22., 23. in 24. sept. t. l. Prvi dan bo razstava jugoslovanskih ovčarskih psov — šarplanincev, dalmatin-

UMRLI

Dragi Stane!

Deset let je minilo od tvojega poslednjega lova na gamse. Odšel si na boljše stojišče v večna lovišča. Deset let te pogrešamo na naših strelskih večerih, pogrešamo tvoj humor, pogrešamo prijatelja. Spominsko ploščo, ki smo jo vziдали v skalo na Krstenici, so bohinjski lovci obnovili v spomin na prijatelja bohinjskih gora. Češnovarjeva lovska družba bo 9. septembra prižgala lučko na tvojem preranem grobu.

Vladimir Pleničar

skih psov in vseh pasem celinskih ptičarjev; drugi dan poentrov, setrov (angleških, irskih, škotskih), retrieverov in jamarjev (lovski terrierji in jazbečarji); tretji dan vseh krvosledcev (hanoveranskih, bavarskih), brakov-jazbečarjev, tujih pasem goničev, španjelov, službenih, ovčarskih, pastirskih pasem in vseh drugih pasem ne-lovskih psov in hrtov.

Za 1. oktober je določena posebna zvezna razstava domačih goničev. Psi bodo razdeljeni v razrede in sicer:

razred mladih, starost 9—15 mesecev, razred zrelih, starost od 15 mesecev navzgor, razred plemenjakov, razred rejskih skupin, razred parov, razred izven konkurence.

Ocenjevanje psov bo izvedeno po pravilniku o strokovnem delu Jugoslovanske kinološke zveze z ocenami: odlično (5), prav dobro (4), dobro (3), zadostno 2), nezadostno (1). V razredu mladih ocene odlično (5) ne bo. Prvi trije najbolje ocenjeni psi vsake pasme

bodo določeni za nagrado — posebej po spolu — iz razreda mladih in odraslih. Določeno je tudi nagrajevanje iz razreda plemenjakov, rejskih skupin in parov in sicer tri najlepše skupine oziroma pari. Med drugim bodo podeljene nagrade za vsako raso posebej po spolu in naslovi: CACIB — kandidat za mednarodnega prvaka v lepoti, CAC — kandidat za prvaka Jugoslavije in prvaka Srbije.

Plasirani psi v svoji pasmi oziroma različku prejmejo zlato, srebrno oziroma bronasto kolajno. Za prveke posameznih razredov in skupin bodo posebne plakete. Vsi psi, ki bodo razstavljeni na tej mednarodni prireditvi, prejmejo posebne diplome z vpisom dosežene ocene.

Za pojasnila o razstavi se obračajte na: Sekretarijat Priredjivač-kog odbora, Beograd, Ulica Alekse Nenadovića 23/II, tel. 43-811. Telegram: Lovački dom, Beograd.

S. Pavlović — M. Tadić

Plenum DLP, 10. junija 1967 v Ljubljani

Predsednik Vladimir Pleničar je ob otvoritvi pozdravil predsednika Kinološke zveze Slovenije, Franja Bulca, zastopnike Lovske zveze Slovenije dr. Jožeta Benigarja, Kluba za goniče dr. Janka Lavriča, Kluba ljubiteljev jamarjev in terierjev Teodorja Dreniga, Zveze klubov za vzrejo športnih in službenih psov Janeza Hojana, Zveze lovskih družin Ljubljana Ivčeta Majcna, Lovske zveze Novo mesto Lojzeta Hlade-ta in Miloša Premelča. Umrle člane: Milana Oprešnika, dolgoletnega odbornika, rejca in vodnika, Ivana Plešnika in Marka Karničnika so navzoči počastili z enominutnim molkom.

Predsednik je predvsem opozoril na 60-letnico LZS, na 50-letnico glasila Lovec in na prvega predsednika dr. Ivana Lovrenčiča. Orisal je pomen LZS in posebej delo dr. Lovrenčiča za razvoj slovenskega lovstva in kinologije. V preteklem letu so bile po programu izvedene pomladanske in jesenske vzrejne tekme v Ljubljani, Mariboru, Ptuj, Murski Soboti, Celju, Krškem, Novi Gorici in Kopru. V imenu DLP se je zahvalil Lovski zadrugi »Lovec«, KZS in LD Cerknica za moralno in gmotno pomoč pri prireditvah. DLP je v tem letu izdalo ličen koledar in ga namerava tudi v prihodnjem letu. DLP je v živahni povezavi s sorodnimi društvi v Italiji, Nemčiji in Švici. Pripravlja tudi izdajo rodovne knjige ptičarjev; ob tej priložnosti bodo objavljeni tudi poprav-

Predsednik KZS F. Bulc izroča predsedniku DLP Vl. Pleničarju srebrni znak »Vodnik«

ljeni pravilniki za tekme ptičarjev. Za pomladek sodnikov je Kinološka zveza pripravila tečaj, da se popravi sodniški kader. Predsednik je posebej omenil pomen nove knjige dr. Janka Lavriča »Moj pes«. Strokovni svet namerava jeseni in pozimi uvesti debatne večere o vzreji in vzgoji psov ptičarjev in šarivcev. Klub ljubiteljev jamarjev in terierjev, ki je praznoval 40-letnico obstoja, je podelil DLP in njegovemu predsedniku častno članstvo in izročil diplomi. Ob koncu plenuma je dr. Jože Rant čestital vzornemu predsedniku k njegovi 60-letnici, predsednik KZS Franjo Bulc pa mu je izročil srebrni vodniški znak.

Sklepi:

1. Za leto 1967—68 se poviša članarina od 300 na 500 S din.

2. Kinološko-lovski koledar se izda tudi za leto 1968.

3. Sprejme se predlog za debatne večere, na katere se povabijo sodniki, sodniški pripravniki, vzreditelji in vodniki vseh pasem lovskega psov.

4. V letu 1968 naj se izda rodovna knjiga ptičarjev in šarivcev.

5. Izpiti za sodnike ostanejo po sedanjem programu. Vsaka republika pa po potrebi zase imenuje »ocenjevalce«.

6. Ostrost psov na roparice se mora preizkušati, vendar brez gledalcev, na dan tekme ali kak drug dan.

7. Tekma po krvnem sledu bo letos v lovišču LD Stol pod pokroviteljstvom LZ Kranj.

8. Vladimirja Pleničarja plenum za njegovo 60-letnico imenuje za častnega predsednika DLP.

dr. J. R.

*Lovski čuvaj
LD Dekani
Roman Kavalič
in njegov
sin
s terierjema
Febom
in Divno
ter plenom*

Foto V. Rižoja

Preizkušnja psov ptičarjev v Pomurju

Na spomladansko vzrejno preizkušnjo 22. in 23. IV. t. l. je bilo privedenih 49 psov, kar je rekord za naše razmere. V pomoč so bili sodniški pripravniki Mirko Fluhner, Franc Friškovec in Vladimir Pfeifer, tako da sta bila ocenjevanje in vzrejna preizkušnja v razpoložljivem času opravljena. Vreme je bilo ugodno, kulture na njivah tako visoke, da se je ptičar v njih skrtil, divjadi zadosti. Zasnova za delo po zajčjem sledu je pri večini preizkušenih psov šepala. Vzrok temu je nestrokovno učenje. Opaziti je bilo namreč, da so ti enoletniki že hodili na lov s starejšimi, nezadostno šolanimi psi in jih posnemali. Mnogi ptičarji so na zajčjem sledu pokazali le malo zanimanja, medtem ko so vidnega zajca zasledovali »do obzorja«. Omenim naj rahlo stojjo nekaterih psov pred divjadjo zaradi nepravilnega vodenja mladega psa. Vodnik se je namreč približal stoječemu psu od zadaj in mu dal celo povelje »naprej«. Tako je mladi ptičar spodil fazzanko ali celo zajca in po dobljenem povelju tudi skočil za divjadjo. Pred mladim ptičarjem vodnik sam spodi divjad, pes pa naj ostane na mestu. To velja za utrjevanje prirojene zasnove stoji, ki je v tesni zvezi z zasnovo »natezanje«. Posledica rahle stoji in natezanja je obnašanje pred odletelo perjadjo. V tem predmetu zasnove noben ptičar ni povsem zadovoljil, da bi legel ali vsaj ostal na metu. Vodnik naj se približuje stoječemu psu tako, da ga ta vidi — po možnosti z nasprotni strani, da je divjad med vodnikom in psom, po vzletu pa naj ostane pes na mestu. Vodljivost in poslušnost sicer nista predmeta zasnove, vendar ju omenjam, ker sem ju pogrešal. Na strel mora pes pokazati, da ni strelopah in da ostane na mestu. Iz glavnega predmeta zasnove »nos« so skoraj vsi preizkušenci prejeli najboljšo oceno. V iskanju pa ni niti en ptičar povsem zadovoljil, ker jih vodniki povečini niso usmerjali.

Uspehi spomladanske preizkušnje mlajših psov, kjer pomeni prva številka oceno za nos, druga za iskanje, tretja za stojjo, četrta za natezanje, peta za zasnovo dela po sledu in končna številka število točk:

1. Rindža Borovska RMPKi 2540, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Slavko Kumelj, Ižakovci, 4, 5, 4, 4, 4, 116 točk, I a.
2. Čito Polenški (Bor) RMPPos 171, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ivan Rajh, Ljutomer, 4, 4, 4, 3, 3, 113 točk, 1 b.

3. Biba RMPKi 2641, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ludvik Kuplen, Murska Sobota, 4, 3, 4, 3, 4, 113 točk, I c.
4. Boj RMPKi , lastnik in vodnik Albert Lovrenčič, 4, 3, 4, 3, 3, 112 točk, I č.
5. Beno Šalinski RMPKi 2429, lastnik in vodnik Franc Copot, Lukavci, 4, 3, 4, 4, 3, 109 točk, I d.
6. Rika Borovska RMPKi 2539, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Štefan Hajduk, Murska Sobota, 4, 3, 4, 3, 3, 109 točk, I e.
7. Čeki Bakovski RMPKi 2682, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Geza Fujs, Murska Sobota, 4, 3, 3, 3, 2, 107 točk, I f.
8. Beba Šalinska RMPKi 2431, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Maks Nemec, Križevci pri Ljutomeru, 4, 3, 4, 3, 3, 196 točk, I g.
9. Bandi Rogašovski RMPKi 2488, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Stojan Džurov, Kuzma št. 24, 4, 3, 3, 3, 4, 106 točk, I h.
10. Blisk RMPKi 2480, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Anton Elbl, Gornja Radgona, 4, 2, 3, 3, 4, 102 točki, I i.
11. Beba RMPKi 2160, vzrejna prepoved, lastnik in vodnik Karl Bunderla, Kuzma št. 21, 4, 3, 2, 3, 3, 101 točka, I j.
12. Branka RMPKi 2481, telesna ocena prav dobra, lastnik in vodnik Štefan Hajduk, Murska Sobota, 4, 3, 4, 3, 3, 100 točk, I k.
13. Ari RMPKi 2673, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Karl Poredoš, Murska Sobota, 4, 3, 2, 3, 3, 98 točk, II a.
14. Adi (Reks) RMPKi 2703, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jože Rihtarič, Slatina Radenci, 4, 3, 2, 3, 2, točk 95, II b.
15. Car Lapovski RMPKi 2404, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jožef Činč, Murska Sobota, 4, 3, 3, 2, 2, 92 točk, II c.
16. Ringo Borovski RMPKi 2536, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jože Škrilec, Markišovci, 4, 3, 2, 3, 2, 91 točk, II č.
17. Bobi Rogaševski RMPKi 2491, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jože Bertalančič, Murska Sobota, 4, 3, 4, 2, 1, 95 točk, III a.
18. Brina RMPKi 2689, telesna ocena prav dobra, lastnik in vodnik Štefan Smodiš, Rankovci - Tišina, 4, 2, 4, 2, 1, 88 točk, III b.
19. Dobi RMPKi 2410, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Alojz Verbarič, Ljutomer, 4, 2, 3, 2, 2, 88 točk, III c.
20. Arno RMPKi 2709, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Franc Gorza, Markovci, p. Šalovci, 4, 2, 2, 3, 2, 84 točk, III č.
21. Astor RMPKi 2707, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Viljem Bertalančič, Rodovci, p. Grad, 4, 2, 3, 2, 1, 81 točk, III d.

22. Beg Dokležovski RMPKi 2576, telesna ocena dobra, lastnik in vodnik Franc Komin, Črnelavci, p. Murska Sobota, 4, 2, 1, 2, 2, 77 točk, III e.
 23. Bistra Ledavska RMPPos 180, lastnik in vodnik Štefan Janža, Puconci, 3, 2, 2, 2, 2, 71 točk, III f.
 24. Bis (Boj) RMPKi 2638, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Elimir Kranjec, Peskovci, p. Šalovci, 3, 2, 1, 2, 1, 73 točk, III g.
 25. Dar RMPKi 2419, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Karl Kovarič, Kupšinci, p. Murska Sobota, 4, 4, 4, 3, 0, 100 točk, pohv. priznanje.
 26. Biba Dokležovska RMPKi 2579, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Leopold Vindiš, Dokležovje, p. Beltinci, 4, 3, 0, 3, 3, 90 točk.
 27. Bas (Tunči) RMPKi 2563, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Janez Cifer, Ivanovci, p. Fokovci, 4, 3, 0, 1, 4, 88 točk.
 28. Bas Dokležovski RMPKi 2575, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ludvik Lenarčič, Dolič 19, p. Kuzma, 4, 2, 0, 0, 2, 67 točk.
 29. Bodo Dokležovski RMPKi 2577, telesna ocena dobra, lastnik in vodnik Pavel Klement, Grad, 3, 2, 0, 0, 1, 60 točk.
 30. Aman RMPKi 2704, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Simon Gumilar, Radovci, p. Grad, 3, 2, 0, 0, 1, 60 točk.
 31. Boj Ledavski RMPPos 179, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ivan Pozvek, pes neocenjen.
 32. Bor RMPKi 2568, lastnik in vodnik Štefan Majcen, Rankovci, Tišina, pes neocenjen.
 33. Bor Dokležovski RMPKi 2578, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ivan Krapec, Ižakovci, p. Beltinci, pes neocenjen.
- Spomladanska preizkušnja starejših ptičarjev* zahteva več discipline in znanja v predmetih zasnove. Poleg tega so še predmeti: odložljivost, vodljivost, vzdržnost pred zajcem in obnašanje pred odletelo perjadjo. Prijavljenih je bilo 7 psov, ki so bili v predmetih zasnove pozitivni, v priučenih predmetih pa nezadostno pripravljeni.
1. Rina RMPKi 2418, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Milan Nedok, 4, 3, 3, 4, 92 točk, III a.
 2. Boj Murskosoboški RMPKi 2226, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Branko Hladen, Ljutomer, 4, 3, 3, 2, 89 točk, III b.
 3. Boris Negovski RMPKi 2402, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Bela Sapač, 4, 2, 3, 2, 85 točk, III c.
 4. Bistra Negovska RMPKi 2403, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Štefan Žilavec, Murska Sobota, 4, 2, 0, 1, 70 točk.
 5. Car RMPKi 2146, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Franc Bratuša, Murska Sobota, 4, 2, 0, 1, 67 točk.

6. Rolf RMPki 2387, lastnik in vodnik Jakob Osojnik, ni bil pozitivno ocenjen.

7. Asta Veščiška RMPki 1502, last LD Radovci, vodnik Jože Gomičar, psica neocenjena.

LZ Murska Sobota je vodnikom pripravila nekaj praktičnih daril, katerih psi so dosegli nad 100 točk.

Vsem sodelavcem in udeležencem lepa lovska hvala in jeseni na svidenje!

Ivan Caf

JESENSKA VZREJNA IN POLJSKA TEKMA PTIČARJEV V LJUBLJANI bosta 7. in 8. oktobra 1967 v lovišču Ljubljansko polje — Rožnik. Prireditelj je Zveza LD Ljubljana.

Sestanek vodnikov bo v soboto, 7. oktobra ob 14. uri in v nedeljo 8. oktobra ob 7.30 uri v gostilni »Ruski car« na Ježici.

Pred začetkom tekme bo ocenjevanje še neocenjenih psov. Tekme se lahko udeležijo vsi pasemski psi-ptičarji, ki so vpisani v register mladih oziroma imajo rodovnik. Izključeni so bolni psi in goneče se psice. Vodnik psa mora prinesiti na tekmo puško s primernim številom nabojev. Vsak udeleženeč se obvezuje, da se bo pokoril odredbam vodje tekme.

Discipline na jesenski vzrejni tekmi ptičarjev:

1. nos (kakovost), 2. iskanje (način), 3. stoja, 4. natezanje, 5. hitrost, 6. vztrajnost (vzdržljivost), 7. vleka s pernat divjadjo, 8. ubogljivost, 9. vzdržnost pred zajcem, 10. strelomirnost (obnašanje ob strelu), 11. obnašanje vpricho odletele pernate divjadi, 12. prinašanje dlakaste divjadi (zajca), 13. prinašanje pernate divjadi, 14. vleka z zajcem, 15. vodljivost na jermenu, 16. šarjenje v ločju, 17. šarjenje v ločju za izpuščeno raco, 18. prinašanje lisice ali mačke, 20. ustavljanje lisice ali mačke.

Na jesenski vzrejni tekmi se od mladega psa mnogo zahteva. Važni sta vleka z zajcem in jerebico. Dlakasto in pernat divjad mora pes prinesiti in jo vodniku na povelje sedé oddati. V vodo mora iti pes z veseljem, šariti v ločju in prinašati iz globoke vode. Delo na roparice se izvede samo pred sodnikom, brez gledalcev.

Discipline na poljski tekmi:

1. nos, 2. iskanje, 3. stoja, 4. natezanje, 5. hitrost, 6. vztrajnost, 7. ubogljivost, 8. strelomirnost, 9. vodljivost na jermenu, 10. vzdržnost pred zajcem, 11. vzdržnost pred pernat divjadjo, 12. prinašanje pernate divjadi po strelu, 13. na vleki in prosto izgubljene, 13. prinašanje dlakaste divjadi po strelu, na vleki in prosto izgubljene.

Lovci-vodniki psov, če nimate za jesensko vzrejno tekmo dobro pripravljenega psa, ga raje prijavite za poljsko tekmo!

Mladinska tekma in tekma starejših španjelov bo 15. oktobra 1967 v Ljubljani. Sestanek vodnikov je isti dan ob 7.30 v gostilni »Tavčarjev dvor« na Ježici.

Mladinska tekma in tekma starejših španjelov zahtevata za ugotovitev prirojenih lovnih zasnov preizkušnjo naslednjih disciplin: 1. nos, glasna gonja zajca ali druge dlakaste divjadi, 3. zasnova za šarjenje, 4. zanesljivost po sledu, 5. volja za delo po sledu, 6. način šarjenja, 7. strelomirnost (obnašanje po strelu), 8. vodljivost, 9. veselje do vodnega dela, 10. veselje do lova.

Kdor želi prijaviti psa na eno izmed gornjih tekem, naj se prijavi na naslov prireditelja: Zveza lovske družin Ljubljana, Župančičeva 9/II, najkasneje 8 dni pred pričetkom prireditev.

Vabimo lovce okoliških lovske družin, da se udeležijo tekem šolanja psov kot gledalci. Pridobili in izpopolnili si boste znanje o šolanju in vodenju vašega psa.

DLP

PRIJAVLJENE PARITVE

1. Kdl. jazbečarji:

Doki JRJki 242, bil na tekmi — Heda Podčetrtovska JRJki 275, bila na tekmi, leglo 11. 9. 1967, vzreditelj Matko Vihernik, Gotovlje, p. Žalec.

2. Foksterierji:

Karo JRFos 664, bil na tekmi — Reba JRFos 510, leglo 26. 10. 1967, vzreditelj Alojz Ložar, Kamnik, Medvedova 12.

3. Koker španjeli:

Bis Zagajski JRŠK 573 — Dika Hujanska JRŠK 501, leglo 3. 7. 1967, vzreditelj Stane Barle, Preška 4, Medvode.

4. Nemški kdl. ptičarji:

Dob JRPki 2334, bil na tekmi — Asta JRPki 3756, bila na tekmi, leglo 28. 7. 1967, vzreditelj Jakob Čuk, Hrastje Mota 71, p. Križevci pri Ljutomeru.

Lord Polanski JRPki 1972, bil na tekmi — Bina JRPki 2840, bila na tekmi, leglo 8. 7. 1967, vzreditelj Feliks Vogrin, Sp. Voličina 56, p. Voličina.

Pol Loperški JRPki 3927 — Bora Vrbinska JRPki 3462, leglo 24. 8. 1967, vzreditelj Franc Bobek, Stari Grad 22, p. Krško.

5. Lovski terierji:

Lumpi JRLT 1381, bil na tekmi — Jola JRLT 2421, leglo 7. 9. 1967, vzreditelj Mladen Koritnik, Inlauf, Borovec.

Lovko Travnogorski JRLT 2359 — Biba JRLT 2603, bila na tekmi, leglo 4. 9. 1967, vzreditelj Ferdo Žagar, Planina 45 pri Sevnici.

Car JRLT 2954, bil na tekmi — Cenka JRLT 2683, leglo 26. 7. 1967, vzreditelj Zofka Šijanec, Muta 144, Muta ob Dravi.

Braki-jazbečarji, vzreditelj Ivan Meserko, Krmelj

6. Braki jazbečarji:

Ziko Reseniški JRBj 1681 — Mora JRBj 1573, leglo 18. 8. 1967, vzreditelj Lovska družina Zreče.

Lord Vinarski JRBj 1729 — Bera JRBj 1155, leglo 7. 9. 1967, vzreditelj Martin Lubas, Vuzenica 65.
Brin JRBj 1040 — Biba JRBj 909, leglo 12. 4. 1967, vzreditelj Franc Rangus, Dol. Vrhpolje 16.

Dori JRBj 1467 — Beba JRBj 1470, leglo 14. 7. 1967, vzreditelj Emil Štern, Loke pri Zagorju ob Savi.

7. Kdl. istrski goniči:

Ero JRGki 3860, bil na tekmi — Asta RMGki 2597, leglo 25. 8. 1967, vzreditelj Andrej Paternoster, Ljubljana, Litijska c. 35.

Dendi Kočevski JRGki 4379 — Ena Roška JRGki 4847, leglo 17. 7. 1967, vzreditelj Ivan Poje, Lapine, p. Mozelj.

8. Resasti istrski goniči:

Atoš JRGri 1171, bil na tekmi — Frika Celjska JRGri 1023, leglo 9. 8. 1967, vzreditelj Anton Trogar, Ravne 176, p. Šoštanj.

PRIJAVLJENA IN ZAŠČITENA PSARNA

»Zeleniška« za koker španjele, lastnik Borut Lesjak, Ljubljana, Rožna dolina, cesta I, št. 14

Zaščita psarne »Toška« za goniče, ki je bila prijavljena po Francu Florjanu, Osredok št. 1, p. Dobrova pri Ljubljani, se ukine, ker je že zaščiten po drugem lastniku na Holandskem.

NOVI KINOLOŠKI SODNIK

za ocenjevanje zunanosti psov velikih pasem:

Janez Plestenjak, Škofja Loka, Koširjeva št. 1.

Kinološka zveza Slovenije

ŠALIWI

Izposojene iz slovaškega lovskega koledarja, »Magazin polovnika 1967«

Sluh in glas

— Imaš odličen sluh, zato bi se moral učiti petja, — je svetoval slavec zajcu.

— Res, sluha imam še preveč, — je pojasnjeval zajec. — Toda, če kaj zaslišim, sem takoj ob glas. —

»Ljubezenski« ples

Na lovskem izpitu

— Kaj veste o psih? —
— Imamo ptičarje, goniče, šarivce... in tiste, ki lisice iz luknje... —
— No, kako pa se ti imenujejo? —
— Aha, drenazniki! —

Sovražnik

Mačka: — Moj največji sovražnik je pes. —
Pes: — Moj tudi! —

Draga zadeva

Stonogi sta se pogovarjali:
— Veš, moja sestra se je ločila? —
— Zakaj? —
— Zato, ker ji mož ni hotel kupiti najlonk. —

Če bi bil medved inšpektor

Severni medved je prišel v kavarno in si naročil dvojni obrok sladoleda. Da so mu ga prinesli, je čakal več kot pol ure. Ko mu je natakar končno postregel, je medved požrl sladoled z natakarnim vred.
Pouk: Natakarni imajo srečo, da pri nas medvedi ne hodijo v kavarno.

Iz slovaščine prevedel D. Š.

Kdor ima psa rad...

Brdar je pustil pred gostilno konja z vozom in psa Tarzana. Pa pride mimo Grmač. Tarzan se zapodi vanj in mu raztrga hlače.
»Koliko bo stal krojač?« vpraša Brdar, ki je stopil iz gostilne.

»Kakih tisoč dinarjev,« odvrne Grmač.

»Naj bo, dva tisoč za hlače in dva tisoč za strah,« reče Brdar in ponudi Grmaču bankovec za pet tisoč dinarjev.

Grmač brska po žepih, da bi vrnil tisoč dinarjev, a jih nima.

»Je že v redu, imej kar vse, saj te bo še zagrabil.«

-elf-

Kako čivkajo nemški vrabei

Učiteljica sosedovi Marjani:

»Danes so nam pa v šoli pri spoznavanju narave prepevale ptice z nemških gramofonskih plošč...«

Marjana: »Saj jih otroci niso razumeli, če so bile nemške...«

-elf-

Zaradi varnosti...

Po končanem občnem zboru je Lojze pri kosilu vprašal Adija, zakaj da je bil Francelj tako odločno tudi proti uporabi strihnina. Adi je brž požrl velik zalogaj in odgovoril: »Ne vem, morebiti rad je mrhovino?«...

-B-

Pogorel je

Mito: »Za menjalno cev sem prihranil denar, sem ga pa vtaknil v štedilnik.«

Francè: »Hudirja, nisi nič pogledal, preden si vrgel na ogenj?«
Mito: »Oh ne, žena je kupila električni štedilnik.«

-elf-

talis VINAG

EKSPORT - IMPORT MARIBOR

Tiskarna Jože Moškrč

LJUBLJANA, NAZORJEVA ULICA 6 - TELEFON 21-296

TISKARNA

izdelava vseh vrst tiskovin, katalogov, časopisov, revij in knjig

KLIŠARNA

izdelava vseh vrst eno- in večbarvnih klišejev

KNJIGOVEZNICA

vezava preprostih in luksuzno opremljenih del

ŠTAMPILJARNA

izdelava vseh vrst žigov, pečatov in knjigoveških črk

ETIKETE

v vseh barvah in barvnih folijah

HIRTENBERG

OD LETA 1860 V AVSTRIJI IN PO VSEM SVETU

Sibrene in krogelne naboje za lov, športno orožje in netilke

dobavlja po ugodnih pogojih preko Lvske zveze Slovenije

GENERALNI ZASTOPNIK
ZA JUGOSLAVIJO

HANS FANZOJ

puškarna
BOROVlje - AVSTRIJA

obiščite

Mednarodno lovsko razstavo in sejem lova in ribolova v Novem Sadu

od 22. septembra do 5. oktobra 1967

Z obiskom te pomembne mednarodne razstave, na kateri sodeluje okoli 30 držav, vam bo omogočeno:

- da si ogledate najboljše trofeje divjadi XX. stoletja,
- da v ribolovno turističnem oddelku spoznate razmere in uspehe držav razstavljalcev na tem področju,
- da si na sejmu ogledate najsodobnejše lovsko orožje in najkakovostnejšo lovsko in ribiško opremo,
- da prisostvujete mednarodni razstavi in tekmovanju psov vseh pasem,
- da si na mednarodni filatelistični razstavi ogledate znamke z motivi divjadi in rib,
- da prisostvujete svetovnemu prvenstvu v streljanju z lokom, mednarodnemu tekmovanju v streljanju na umetne golobe in drugim tekmovanjem s športnim strelnim orožjem ter tekmovanju športnih ribičev,
- da se seznanite z bogatimi in najnovejšimi izkušnjami, ki so jih razne države dosegle v gojitvi ter zaščiti divjadi in rib.

*Lovci
in
drugi bralci
naše revije!*

**Poslužite se kolektivnih potovanj z avtobusi!
Vse informacije dobite pri vaši področni zvezi!
Za prijavo pri vaši področni zvezi imate čas
do 5. septembra!**

Izkoristite lahko tudi popust na železnici!

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE